

گزارش نهایی

کنفرانس ملی ارتقای کیفیت آموزش و یادگیری در نظام آموزشی ایران

۲۹ آذر ۱۳۹۶

20 December 2017

United Nations
Educational, Scientific and
Cultural Organization

کمیسیون ملی
یونسکو - ایران

Iranian National
Commission for
UNESCO

گزارش نهایی

کنفرانس ملی ارتقای کیفیت آموزش و یادگیری

در نظام آموزشی ایران

تهران، 29 آذر 1396

کمیسیون ملی یونسکو - بخش آموزش

دی ماه 1396

عنوان: گزارش نهایی کنفرانس ملی ارتقای کیفیت آموزش و یادگیری در نظام

آموزشی ایران

ناظر علمی: دکتر محدثه محب حسینی

تهیه و تنظیم: پیمان پورهادی

سازمان: کمیسیون ملی یونسکو در ایران (بخش آموزش)

تاریخ انتشار: دی 1396

به نام خداوند جان و خرد

فهرست مطالب

5..... مقدمه

7..... جلسه افتتاحیه

موضوعات کلیدی

11..... کیفیت تدریس و رفع تزاخم از دیدگاه های معارض

چالش ها و سازوکارهای برنامه ششم توسعه برای دستیابی به نظام آموزشی با کیفیت و پایدار در حوزه

13..... آموزش مهارتی ایران

14..... یادگیری عالی

15..... یونسکو و ارتقای کیفیت آموزش و یادگیری

پانل های تخصصی

پانل اول: رویکردها و تجارب ملی و بین المللی در زمینه ارتقای کیفیت آموزش پایه و متوسطه

18..... تجارب جهانی در حوزه ارتقای کیفیت آموزش رسمی - عمومی (مدارس)

23..... نقش زمان آموزش در بهبود کیفیت آموزش (بررسی بین کشوری و درون کشوری)

42..... الگوی مثلی در ارتقای کلاس درس

پانل دوم: کیفیت، نظارت و ارزیابی در آموزش عالی

46..... وضعیت آموزش و یادگیری در زیر نظام های مختلف

46..... بالندگی اعضای هیئت علمی

پانل سوم: ارتقای کیفیت در آموزش فنی و حرفه ای

51..... تدوین الگوی سرآمدی آموزش های مهارتی بر اساس نظام دوگانه

پانل چهارم: ارتقای کیفیت در آموزش پزشکی

59..... دستاوردهای آموزش پزشکی

70..... برنامه توسعه کیفی آموزش پزشکی بر اساس سند آمایش توسعه آموزش عالی سلامت

مراسم اختتامیه

92..... توصیه های کنفرانس

ضمائم:

97..... فهرست اعضای شورای سیاستگذاری کنفرانس

98..... فهرست اعضای کمیته علمی کنفرانس

یکی از دغدغه‌های مهم نظام‌های آموزشی معاصر، پرداختن به مقوله کیفیت است تا افرادی توانمند برای تحقق جوامع یادگیرنده و دانش‌بنیان تربیت کند. یک نظام آموزشی با کیفیت مبتنی بر فراگیران با انگیزه، استادان و معلمان حرفه‌ای، تسهیلات مناسب و کافی یادگیری، برنامه‌های درسی مرتبط و به‌روز، فضاهای مناسب یادگیری، مدیریت مشارکتی و ارزیابی واقعی از نتایج یادگیری شامل دانش، مهارت‌ها و گرایش‌هاست.

با توجه به گسترده‌گی حوزه کیفیت، اندیشمندان و نظریه‌پردازان آموزشی هنوز به وفاق مشترکی در زمینه کیفیت دست نیافته‌اند، اما آنچه که مسلم است این است که کیفیت ضعیف آموزش پایه، نه تنها برسطوح پس از آن (متوسطه و عالی) تاثیر می‌گذارد، بلکه موجب محرومیت شدید از فرصت‌های اجتماعی نیز می‌شود. علاوه بر این، دستیابی به دستاوردهای موثر و مرتبط یادگیری به عوامل متعددی از جمله فرآیندهای یاددهی و یادگیری، محیط‌ها و عاملان آموزشی مرتبط است که به شکل یکپارچه و هماهنگ، زمینه لازم را فراهم می‌کنند تا یادگیرندگان قادر به کسب موثر دانش، مهارت‌ها و قابلیت‌های لازم شوند. تضمین کیفیت و سنجش دستاوردهای یادگیری به اشکال گوناگونی در سطوح مختلف نظام آموزشی انجام می‌شود و تاکنون تلاش‌های زیادی برای تعریف مهارت‌ها و قابلیت‌های کلیدی جهت پایش برنامه‌های آموزشی انجام شده است، اما علیرغم همه این تلاش‌ها، هنوز چالش کیفیت و بحران یادگیری به قوت خود باقی است.

با توجه به موارد فوق، بحث و تبادل نظر درخصوص وضعیت کیفیت آموزش و یادگیری در کشور به‌منظور شناخت چالش‌ها و تبیین راهکارهای موثر برای تحقق نظام آموزشی باکیفیت و پویا از ضرورت ویژه‌ای برخوردار است.

بر این اساس، کمیسیون ملی یونسکو با همکاری مشترک دانشگاه خوارزمی و با حمایت وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، وزارت آموزش و پرورش، وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای و انجمن‌های علمی - تخصصی مرتبط، "کنفرانس ملی ارتقای کیفیت آموزش و یادگیری در نظام آموزشی ایران"، را در تاریخ 29 آذر 1396، در سالن ابوریحان دانشکده علوم انسانی دانشگاه خوارزمی، برگزار کرد.

این کنفرانس شامل مراسم افتتاحیه، چهار پانل تخصصی با عناوین: رویکردها و تجارب ملی و بین‌المللی در زمینه ارتقای کیفیت آموزش پایه و متوسطه کیفیت، نظارت و ارزیابی در آموزش عالی، ارتقای کیفیت در آموزش فنی و حرفه‌ای، و ارتقای کیفیت در آموزش پزشکی بود که صاحب‌نظران، اساتید و مدیران اجرایی طی آن‌ها، در خصوص چالش‌ها و دستاوردهای مربوط به تضمین کیفیت آموزش و یادگیری به بحث و تبادل نظر پرداختند و جمع بندی نظرات مطروحه در قالب توصیه نامه کنفرانس ارائه شد.

مراسم افتتاحیه

در آغاز این مراسم، پس از تلاوت آیاتی از کلام الله مجید و پخش سرود جمهوری اسلامی ایران، آقای دکتر محمدعلی سبحان‌اللهی، رئیس دانشگاه خوارزمی و رئیس کنفرانس، ضمن خیر مقدم به مدعوین و اعضا حاضر در جلسه، اظهار کرد: "بحث کیفیت یکی از مباحث اساسی و دغدغه‌های کشور است که در تمامی زمینه‌ها می‌توان به این موضوع پرداخت و به‌طور جدی آن را پیگیری کرد. کیفیت به لحاظ مفهومی و علمی و با در نظر گرفتن آن‌چه که به دانشجویان آموزش می‌دهیم، این است که، هر آن‌چه تولید می‌شود باید مصرف‌کننده و یا به عبارتی مشتری داشته باشد و نیاز جامعه را پاسخ دهد".

آقای دکتر سبحان‌اللهی با تأکید بر این موضوع که کیفیت، مفهومی گسترده و چندجانبه است، ادامه داد: "متأسفانه ما در بسیاری از موارد، منابع مادی، معنوی و انسانی را بدون توجه به خروجی آن‌ها و اینکه چگونه مورد استفاده قرار می‌گیرند، هزینه می‌کنیم. از این‌رو، بحث اساسی در آموزش باکیفیت این است که آموزش‌هایی که داده می‌شود، مطابق با نیازهای جامعه و با توجه به تحولات و تغییراتی که در دنیا در حال انجام است، صورت گیرد. چراکه بی‌توجهی به این اصل، نتایج نامطلوبی دارد که از آن جمله می‌توان به نرخ بالای بیکاری افراد فارغ‌التحصیل اشاره کرد". وی در ادامه اظهار امیدواری کرد که در سطوح مختلف آموزش از جمله آموزش عالی به جای کمیت به کیفیت پرداخته شود و همچنین با حضور اساتید حاضر، نتایج مطلوب و درخور توجه‌ای از این کنفرانس حاصل شود تا بتوان آن‌ها را در سطح جامعه، عملی و اجرایی کرد. رئیس دانشگاه خوارزمی در خاتمه افزود: "ما در بحث آموزش باکیفیت در پی تحقق اهداف بلندمدت نظام جمهوری اسلامی ایران هستیم که این امر بدون همراهی شما اساتید و دانشگاهیان میسر نخواهد بود".

پس از آن آقای دکتر سعدالله نصیری قیداری، دبیرکل کمیسیون ملی یونسکو و رئیس شورای سیاست‌گذاری کنفرانس، اظهار داشت: "آموزش بحثی است که امروزه به‌عنوان اولویتی جهانی مطرح می‌شود و هیچ تردیدی نسبت به آن وجود ندارد. حدود 1400 سال پیش، رسالت نبی اکرم (ص) بعد از نام و یاد خداوند، با کلمه "اقرا" آغاز می‌شود و این بدان معناست که پیامبر اعظم خیلی زودتر از جامعه بشری امروز به اولویت اول جهان پی برده است. بشر پس از پشت سر گذاشتن جنگ‌ها، مرارت‌ها و هزینه‌های بسیار، امروز به این نتیجه

رسید که نیل به صلح، پیشرفت، توسعه، عدالت اجتماعی و تعالی انسان‌ها، تنها از راه آموزش، علم و فرهنگ میسر می‌شود و این‌ها اساس تشکیل سازمان یونسکو است. امروزه بدرفتاری‌های اخلاقی، ناهنجاری‌های اجتماعی، کاستی‌های فرهنگی و از بین رفتن موارث فرهنگی، تعارض‌های سیاسی، رقابت‌های تسلیحاتی، بی‌عدالتی‌های اقتصادی و تبعیض نژادی، همگی محصول و نتیجه فقدان آموزش صحیح و باکیفیت و بهانه‌انداده‌اند. دکتر نصیری همچنین با اشاره به تأکیدی که از گذشته در دین و فرهنگ و سیره انبیا و اولیاء و ادبیات ما نسبت به مقوله آموزش، علم و خرد وجود دارد، گفت: "همه این‌ها ما را به این سمت سوق می‌دهد که به آموزش باکیفیت توجه بیشتری داشته باشیم. آموزش باید ما را به یزدان نزدیک‌تر کند. در واقع بایستی دانش و اخلاقیات و ارزش‌های انسانی به موازات هم پیش بروند تا بشر از مسیر درست خود منحرف نشود. یعنی باید دانشی را برگزینیم که خداوند، آفرین‌گوی آن باشد و این یکی از خصال آموزش کیفی است".

دبیرکل کمیسیون ملی همچنین به ثبت 2 رویداد بسیار مهم برای ایران در جریان سی و نهمین اجلاس کنفرانس عمومی یونسکو در فهرست رویدادها و مشاهیر جهانی یونسکو اشاره داشت و اظهار کرد: "دانشگاه 1750 ساله جندی‌شاپور دزفول به‌عنوان قدیمی‌ترین دانشگاه جهان ثبت شد. این رویداد از آن جهت حائز اهمیت است که کشور ایران را به عنوان مهد تأسیس اولین دانشگاه بین‌المللی در جهان معرفی می‌کند. علاوه بر ثبت دانشگاه جندی‌شاپور، ما توانستیم هشتصد و پنجاهمین سال زندگی فعال شیخ شهاب‌الدین یحیی‌بن حبش سهروردی (صاحب مکتب اشراق) را نیز در فهرست مشاهیر جهانی یونسکو، به ثبت برسانیم. در واقع کشور ما به لحاظ ادب، فرهنگ و دانش، کشور حاصلخیزی است که این‌ها نشان از توجه ما به آموزش باکیفیت دارد".

آقای دکتر نصیری در بخش دیگری از صحبت‌های خود با تأکید بر فرموده رسول اکرم (ص) که برای تحصیل علم به دورترین نقطه عالم سفر کنید، گفت: "در اینجا مقصود از علم، علم باکیفیت است و امروزه که مسائل، پیچیده‌تر و رشد علمی گسترده‌تر شده است، باید به کیفیت آن نیز توجه کرد. چراکه حتی معضل بیکاری که دکتر سبحان‌اللهی نیز بدان اشاره کردند در سایه آموزش و علم باکیفیت حل می‌شود. سال گذشته ما پروژه‌ای را در زمینه ارتقای کیفی آموزش و یادگیری به یونسکو معرفی کردیم و زمانی که این پروژه تصویب و به ما

ابلاغ شد، از طرف وزارت علوم، تحقیقات و فناوری هم بخش‌نامه‌ای مبنی بر توجه به آموزش باکیفیت ابلاغ شد. پس از آن جلسه‌ای با دکتر سبحان‌اللهی داشتیم که خروجی آن منتج به برپایی این کنفرانس مشترک شد."

دبیر کل کمیسیون ملی یونسکو با اشاره به سند تحول بنیادین آموزش و پرورش که مبتنی بر نظام تعلیم و تربیت کشور ما است، تاکید کرد: "ما در این سند، بهترین احکام را در بعد ملی و بین‌المللی داریم، همچنین استفاده از تجربیات جهانی و سیاست‌گذاری‌های منطبق با نیازهای کشور نیز در این سند دیده شده است. بنابراین باید توجه داشت که ما امروز در نوشتن اسناد مشکلی نداریم و آنچه که در این خصوص باید مدنظر قرار گیرد، تخصیص بودجه کافی و برقراری ارتباط با نهادهای ذی‌ربط (در سطح ملی، منطقه‌ای و بین‌المللی) است. کمیسیون‌های ملی به مثابه بازوی اجرایی سازمان یونسکو در کشورها هستند از این‌رو ما اهداف برنامه‌های سازمان یونسکو را در چارچوب اسناد بالادستی و ارزش‌ها و قوانین جمهوری اسلامی ایران پیگیری می‌کنیم و هر آن‌چه مغایر با اسناد بالادستی و ارزش‌های ما باشد، نمی‌پذیریم؛ که البته این اختیار قانونی هر کشوری در این سازمان است." آقای دکتر نصیری افزود: "ما موظف هستیم بر مبنای اساسنامه کمیسیون ملی یونسکو، بهترین تجربیات خود را به دنیا انتقال دهیم و نیز بهترین تجربیات دنیا را در کشور بومی‌سازی کرده و با تاکید و توجه به ارزش‌های خود به کار گیریم. یونسکو باید نقش تسهیل‌گری خود را در انتقال یافته‌های علمی و آموزشی کشورهای شمال به جنوب، تقویت کند و ضمن کاهش شکاف علمی بین کشورهای پیشرفته و کمترتوسعه‌یافته، با آپارتاید و تبعیض علمی، مقابله کند. در واقع سازمان یونسکو باید تمام تلاش خود را در این زمینه با احترام گذاردن به مبانی و ارزش‌های بومی، فرهنگی و ساختارهای ملی - آموزشی کشورها به کار گیرد. تسهیل آموزش یعنی دسترسی همه به آموزش، یکی دیگر از اهداف یونسکو است که جمهوری اسلامی ایران در این زمینه در جایگاه خوبی قرار دارد؛ هم به لحاظ تولید علم و هم از منظر دسترسی به آن و ایجاد فرصت‌های برابر برای دختران، پسران، فقیران و محرومان."

وی در ادامه اضافه کرد: "موضوع و چالش مورد بحث دیگر، توسعه مهارت‌های جوانان است. همه ما موافقیم که افزایش روزافزون بیکاری فارغ‌التحصیلان دانشگاهی و متوسطه به‌شکل فزاینده در جهان، چالش مشترک همه دولت‌های عضو است. باید گام‌های جدیدی برای تقویت پیوند آموزش و جهان کار برداشت. نظام‌های آموزشی باید بازنگری لازم را برای پاسخ‌گویی برنامه‌های درسی به نیازهای بازار کار، گسترش دهند و با تقویت برنامه‌های کارآموزی هر چه بیشتر، با تاکید بر مهارت‌های شناختی و غیرشناختی، جوانان را با مهارت‌های نوین مطابق با فناوری‌های جدید در راستای دسترسی به اشتغال پایدار در چارچوب سیاست‌های کلان توسعه ملی آماده سازند. این بدان معنی است که باید نظام‌های آموزشی، پاسخ‌گوی نیازهای مهارتی جوانان در کشور باشند."

دبیرکل کمیسیون ملی یونسکو در پایان، با توجه به نقش راهبردی آموزش عالی در دستیابی به اهداف پیشرفت پایدار افزود: "دولتمردان و سیاست‌گذاران باید به تقویت نقش آموزش عالی در برنامه‌ریزی‌های مربوط به پیشرفت پایدار، خصوصا به اشتراک‌گذاردن یافته‌های علمی توجه بیشتری کنند، چرا که این امری ناگزیر در تحقق پیشرفت پایدار است".

آقای دکتر بیژن عبداللهی، رئیس پردیس بین‌الملل دانشگاه خوارزمی و دبیر علمی کنفرانس هم‌به‌عنوان سخنران بعدی گفت: "این کنفرانس با کنفرانس‌های معمول آکادمیکی که در دانشگاه‌ها برگزار می‌شود، یک تفاوت اساسی دارد و آن این است که ما در این نشست، ترکیبی از دنیای آکادمیک با دنیای واقعیت، عمل و اجرا را دنبال می‌کنیم. در واقع ما در این‌جا در تلاش هستیم که از مباحث نظری و نظریه‌پردازی فراتر رفته و بخش علمی و اجرایی را با هم تلفیق کنیم".

رئیس پردیس بین‌الملل دانشگاه خوارزمی افزود: "به‌عبارتی دیگر هدف اصلی این کنفرانس، انتقال تجارب بین‌نهادی متولی آموزش کشور با توجه به آخرین دستاوردهای جهانی است، یعنی ما باید عملکرد آموزشی خود در چند دهه گذشته را به بحث و نقد بگذاریم، چالش‌ها را شناسایی نمائیم و در جهت اصلاح آن‌ها گام‌های موثری برداریم".

در ادامه، کنفرانس با بخش **موضوعات کلیدی** با سخنرانی آقایان: دکتر محمود مهرمحمدی، استاد دانشگاه تربیت مدرس، دکتر یداله مهرعلیزاده، استاد دانشگاه شهید چمران اهواز، دکتر حمیدرضا آراسته، استاد دانشگاه خوارزمی، و خانم دکتر محب حسینی، مدیر بخش آموزش کمیسیون ملی یونسکو دنبال شد

کیفیت تدریس و رفع تزاخم از دیدگاه‌های معارض

آقای دکتر مهرمحمدی در سخنرانی خود با عنوان "کیفیت تدریس و رفع تزاخم از دیدگاه‌های معارض"، اظهار داشت: "عنوان موضوع موید آن است که بحث دارای دو بخش است؛ بخش اول چپستی تدریس با کیفیت یا کیفیت تدریس از دو نگاه است. پرسش اصلی در این خصوص این است که کیفیت تدریس چه نسبتی با توفیق در یادگیری دارد؟ به عبارت دیگر آیا معلم در قبال دستاورد یادگیری باید پاسخگو باشد؟ به عبارتی کیفیت تدریس در گرو محقق شدن یادگیری است یا خیر؟ نگاه اول، پاسخ طرفداران نظریه "دستاوردی یا دستاوردمحور" است. از نگاه آنان نسبت تدریس و یادگیری نسبت خرید و فروش است، فعل فروش زمانی صرف می‌شود که فعل خرید اتفاق افتد. یعنی کیفیت تدریس وابسته به تحقق یادگیری است. رابطه از نوع علت و معلولی، (ضروری) باید انگاشته شود. نگاه دوم، پاسخ طرفداران "نظریه تکلیفی یا تکلیف‌محور" است. از دیدگاه معتقدان به این نگاه، داستان تدریس شبیه شرکت در مسابقه است، تمامی افرادی که در مسابقه شرکت می‌کنند، الزاما برنده نمی‌شوند. در این نظریه، کیفیت تدریس وابسته به تحقق یادگیری نیست و رابطه از نوع علت و معلولی (ضروری) نباید انگاشته شود. این دو بینی و تعارض این دو نگاه یک ضایعه است و باید برطرف شود تا در جدی‌ترین یا فلسفی‌ترین سطح، تکلیف کیفیت تدریس یا تدریس با کیفیت، روشن شود. از این رو نظریه‌ای با عنوان "نظریه خاکستری" متولد شد.

پاسخ طرفداران نظریه خاکستری این است که معلم اگر در چارچوب نظریه تکلیفی با روایت سخت‌گیرانه آن (نه روایت مساله‌دار رفع تکلیفی) عمل کند، حتما در چارچوب فهم یا روایتی موسع از دستاورد، یعنی به رسمیت شناختن تمامیت تجربیات یادگیری، نه تنها دستاورد در بعد دانشی و شناختی که معرف فروکاستنی ناموجه و نامبارک از معنای دستاورد یادگیری است بلکه لحاظ کردن تجربیات یادگیری در ابعاد ماندگارتر بینشی و نگرشی که با برداشت واضعان مفهوم تجربه یادگیری نیز سازگار تر است، دستاورد خواهد داشت و اصلا نباید از این بابت نگرانی وجود داشته باشد. یعنی با قائل شدن به روایت‌های موسع و مضیق از هریک از دو نگاه، مرز میان تکلیف و دستاورد برداشته می‌شود و با آمیزش میان دو نظریه معارض، نگاه سومی شکل

می‌گیرد که از آن به "نظریه خاکستری" تعبیر می‌کنیم. به عبارت دیگر در این مناقشه تئوریک، معلم اگر به تکالیف حداکثری خود عمل کند و از جمله به کفایت‌های سه‌گانه اخلاقی، منطقی و روانشناختی و بروز حساسیت نسبت به یادگیرنده (فنستر ماخر) پایبند بماند، لاجرم تجربه یادگیری به مفهوم غیر مضیق آن بدست می‌آید."

آقای دکتر مهر محمدی سپس به بخش دوم سخنرانی خود پرداخت و در خصوص اینکه چگونه می‌توان نگاه خاکستری را به صحنه عمل نزدیک‌تر ساخت، اظهار داشت: "بهترین و ارزشمندترین روایت از میان روایت‌های موجود و البته همگرا از معلمی که هم زمان، تکلیف‌محور و دست‌آورد‌محور است، روایت "معرفت‌شناسی تکثرگرا" است. بر اساس این روایت، درک ما از معلم باید به‌عنوان یک عنصر دانشی (Knowledge worker) تحول یابد؛ یعنی معلم باید به‌عنوان یک تولید کننده دانش محلی حرفه‌ای، با التزام به عمل فکورانه و تاملی در کلاس درس، البته ضمن و ذیل حسن استفاده از دانش رسمی یا دانش نظری در حوزه عمل حرفه‌ای در نظر گرفته شود. از روایت معرفت‌شناسی تکثرگرا دو گزاره استنباط می‌شود. گزاره استنباطی اول این است که لازم نیست معرفت‌شناسی دانش حرفه‌ای با معرفت‌شناسی دانش علمی تطابق داشته باشد؛ یعنی یکی می‌تواند ماهیت محلی و دیگری ماهیت جهانی داشته باشد. وجه اول، تکثر این دوگانه است و البته نباید به منزله روان‌پریشی معرفتی به آن نگریسته شود. گزاره استنباطی دوم، این روایت از معرفت‌شناسی دانش حرفه‌ای تدریس، مستلزم مواجهه تکثرگرای معلم با دانش حرفه‌ای است؛ یعنی معلم هم دانش محلی تولید می‌کند هم از دانش فرمال تائید شده استفاده می‌کند.

اقسام مواجهه‌های معلم با دانش حرفه‌ای در یک نگاه اجمالی و احصائی عبارتند از:

- 1) دانش فرمال، جهانی و پژوهشی به تنهایی باید مطمح نظر باشد، دانش محلی و جاهت دانشی ندارد.
- 2) دانش محلی و موقعیتی به تنهایی باید مطمح نظر باشد، دانش فرمال و جاهت دانشی ندارد.
- 3) دانش فرمال به علاوه دانش محلی تائید شده با قواعد فرمال پژوهشی باید مطمح نظر باشد (نوعی تکثر، تکثر نامطلوب)

- 4) دانش محلی به‌علاوه دانش فرمال تائید شده در موقعیت‌های خاص باید مطمح نظر باشد (تکثر مطلوب). معلم مورد نظر به شکل چهارم پایبند است.

معلم پژوهنده، تجربه ایرانی این ایده است و پیش از سند تحول، در پژوهشکده مطالعات تعلیم و تربیت و در سند تحول هم مورد تاکید بوده است. این تجربه باید بازخوانی و بازسازی شود. یکی از مهم‌ترین اتقافات در جهت بازخوانی و بازسازی در برنامه‌های درسی تربیت معلم افتاده است و شایستگی پژوهندگی یا معلم فکور بسیار برجسته شده است. امید که تداوم پیدا کند و به این ترتیب از سرچشمه اصلاحات (تربیت معلم) مداخله موثر رقم بخورد."

چالش‌ها و سازوکارهای برنامه ششم توسعه برای دستیابی به نظام آموزشی با کیفیت و پایدار در حوزه آموزش مهارتی ایران

در ادامه، آقای دکتر مهر علیزاده، چالش‌ها و سازوکارهای برنامه ششم توسعه برای دستیابی به نظام آموزشی با کیفیت و پایدار در حوزه آموزش مهارتی ایران را مورد بحث قرار دارد و اظهار داشت: "کشور ما با داشتن دانشگاه‌ها و مدارس عالی بزرگی همچون جندی‌شاپور، دارالفنون و... از دیرباز سرآمد بحث یاددهی و یادگیری بوده است، اما متأسفانه وضعیت کنونی دانشگاه‌ها و مراکز آموزشی و کلاس‌های درسی انتظار ما را از کیفیت محقق نمی‌کند. دلیل این امر چیست؟ موضوع کیفیت در کلاس درس اتفاق می‌افتد؛ شرایط یادگیری در کلاس درس نیز حاصل تعامل بین معلم و دانش‌آموز و سیاست‌گذاری و برنامه درسی است. خروجی کلاس درس باید به نحوی باشد که بتواند یک انسان آگاه تربیت کند. این یک نگاه است. نگاه دیگر آن چیزی است که میان یاددهی و یادگیری در حوزه‌های غیررسمی و آزاد و در واقع در بافت اجتماعی اتفاق می‌افتد. در این بحث ما به دنبال بررسی این موضوع هستیم که آیا برنامه ششم می‌تواند دغدغه‌ها را به حداقل برساند یا خیر؟"

وی سپس بر بررسی اجمالی پنج برنامه توسعه گذشته کشور و دلایل عدم توفیق نسبی آن‌ها پرداخت و افزود: "در برنامه ششم توسعه نیز متأسفانه به آموزش فنی و حرفه‌ای هیچ اشاره‌ای نشده است که این خود قابل تأمل است." دکتر مهر علیزاده در ادامه اظهار داشت: "چالش اصلی برنامه‌ها در حوزه‌های یاددهی و یادگیری، عدم وجود یک تعادل و توازن میان چهار خرده نظام است که باعث می‌شود نیروی انسانی زبده تربیت نشود که این موضوع خود بر اقتصاد جامعه تاثیرگذار است. این خرده نظام‌ها عبارتند از: 1- خرده نظام معرفت 2- خرده نظام تولید ثروت 3- خرده نظام قدرت، و 4- خرده نظام منزلت. اینکه چرا یاد می‌گیریم و هدف یادگیری چیست، نهادهایی که ثروت تولید می‌کنند کدامند و جایگاهشان چگونه تعریف می‌شود، نهادهای توزیع قدرت کدامند، خود بر تعلیم و تربیت تاثیرگذار است. وقتی در جامعه تعادل و توازن این خرده نظام‌ها برهم می‌خورد دستگاه تعلیم و تربیت، با بحران مواجه می‌شود و یادگیری با کیفیت صورت نمی‌پذیرد." وی در پایان، نیازسنجی نادرست در حوزه سرمایه‌گذاری، توزیع نامناسب منابع و عدم نظارت بر استفاده صحیح از منابع و عدم انطباق سیاست‌های آموزشی با بازار کار را از دیگر عوامل عدم توفیق در یادگیری و به‌ویژه یادگیری با کیفیت برشمرد.

یادگیری عالی

آقای دکتر آراسته در سخنرانی خود با عنوان یادگیری عالی، اظهار داشت: "ماموریت اصلی یاددهی و یادگیری ما در عمل، قبولی در آزمون ورودی دانشگاه‌هاست. کودکان به جای اینکه زندگی و حرفه را یاد بگیرند، کنکور را یاد می‌گیرند و این امر باید مورد تجدید نظر قرار گیرد. آن چیزی که تحت عنوان انسان صالح با شایستگی حرفه‌ای در آموزش عالی مدنظر است، عملاً اتفاق نمی‌افتد. مهارت‌های زندگی و شناختی هم لازم است آموزش داده شود. جامعه به انسان‌های شایسته‌ای نیازمند است که بتوانند توانایی حل مسئله داشته باشند و نوآور و خلاق باشند. بسیاری از تصمیماتی که در نظام آموزشی اتخاذ می‌شود، مبتنی بر عواطف است و نه عقلانیت. یک عده نقد می‌کنند که کنکور باید حذف شود. وظیفه دولت ایجاد شرایط برابر و مساوی برای همه و به عبارتی عدالت آموزشی است که این امر از طریق فراهم شدن امکان ورود همه به دانشگاه و قرار گرفتن امکانات بسیار مناسب برای آن دسته از دانشجویانی که به لحاظ استعداد در سطح بالاتری قرار دارند، محقق می‌شود."

آقای دکتر آراسته در ادامه، یکی از مهم‌ترین مشکلات آموزش و یادگیری را عدم سرمایه‌گذاری مناسب در این زمینه برشمرد و در نقد روش‌های یاددهی و یادگیری کنونی افزود: "روش‌های یاددهی و یادگیری که اکنون در آموزش و پرورش ما روش غالب است، تمرین انبوه برای تسلط بر یک مهارت است. وقتی تمرین انبوه می‌شود، روی حافظه کوتاه مدت و نه بلند مدت ثبت می‌شود و در نهایت آنچه بر حافظه کوتاه مدت بنشیند به زودی فراموش می‌شود و مهارت فراگرفته بدین طریق آن چیزی نیست که فرد بتواند با آن در موقعیت‌های واقعی کار کند. نظام آموزشی بر سرعت در یادگیری متمرکز است، حال آنکه آنچه سریع یادگرفته شود سریع فراموش می‌شود." دکتر آراسته در پایان افزود: "برای اینکه یادگیری موثر صورت پذیرد لازم است: 1- یادگیری در دوره‌های جداگانه با فاصله زمانی مناسب صورت گیرد 2- ترکیبی باشد تا در حافظه بلند مدت ثبت شود، و 3- متنوع باشد."

یونسکو و ارتقای کیفیت آموزش و یادگیری

عنوان سخنرانی خانم دکتر محب حسینی، یونسکو و ارتقای کیفیت آموزش و یادگیری بود، وی ابتدا یونسکو را در زمینه کیفیت بخشی به آموزش، یک سازمان ظرفیت ساز، آزمایشگاه ایده ها، تسهیل کننده همکاری های بین المللی، مرکز مبادله اطلاعات، معیارگذار و استانداردساز عنوان کرد و در ادامه در بیان روند توجه به کیفیت آموزش و یادگیری در یونسکو افزود: "یونسکو در زمینه کیفیت بخشی به آموزش و یادگیری، اقدام به فعالیتهای مختلفی کرده است، که از آن جمله می توان به انتشار کتاب یادگیری برای چگونه بودن: آموزش برای جهان امروز و فردا، گزارش کمیسیون بین المللی توسعه آموزش، (فائور، 1972)، بیانیه جهانی آموزش برای همه (جامتین، 1990)، انتشار کتاب یادگیری، گنج درون: گزارش کمیسیون بین المللی آموزش برای قرن بیست و یکم (واک دلور، 1996)، بازتعریف کیفیت در کنفرانس جهانی آموزش برای همه (داکار، 2000)، انتشار گزارش نظارت بر پیشرفت جهانی آموزش برای همه (از سال 2001 تاکنون)، و تدوین چهارچوب تشخیص و تحلیل کیفیت در آموزش (2012) اشاره کرد.

چارچوب تشخیص و تحلیل کیفیت در آموزش بر اساس 15 ابزار تحلیلی که کل نظام آموزشی را در بر می گیرد، شکل گرفته است: این ابزارها عبارتند از: تناسب/پاسخگویی، برابری و شمول، مهارت ها و قابلیت ها، یادگیری، یاددهی، ارزیابی، برنامه درسی، فراگیران، معلمان/آموزشیاران، محیط یادگیری، مدیریت و راهبری، تامین اعتبار، کارآیی نظام آموزشی، و کاربرد ICT در آموزش". دکتر محب حسینی در ادامه افزود: "از سال 2015 تاکنون یونسکو بر یادگیری و دستاوردهای آن به طور فزاینده تاکید کرده و در رابطه با مفاهیم اصلی در حوزه یادگیری و آموزش تعاریفی ارائه کرده است. آموزش بر اساس تعریف یونسکو عبارت است از: فعالیتهای عمدی یا از پیش برنامه ریزی شده که انتظار می رود از طریق برقراری ارتباط با مخاطب یا مخاطبان، به یادگیری بینجامند. یادگیری عبارت است از: فرآیند اکتساب اطلاعات، دانش، نگرش، ارزش ها، مهارت ها، توانمندی ها یا قابلیت ها، از طریق تجربه، تمرین و اقدامات عملی که از طریق آموزش رسمی یا غیررسمی و آزاد به شکل حضوری یا آنلاین در فضاهای مختلف یادگیری انجام می شود. دستاوردهای یادگیری عبارت است از: نتیجه آنچه که یادگیرنده می داند، درک می کند و بر اساس آن قادر به انجام و تکمیل یک فرآیند یادگیری است؛ به بیان دیگر دستاورد یادگیری، یک نتیجه قابل اندازه گیری از یک تجربه یادگیری (Competence)

و دانش (Knowledge) است. به رسمیت شناختن یادگیری عبارت است از: اصول و فرایندهایی که از طریق آن دانش، مهارت‌ها و استعدادها یک شخص قابل رویت است و برای اهداف اعتبارسنجی، پیشرفت و موقعیت حرفه‌ای مورد سنجش و ارزیابی قرار می‌گیرد."

خانم دکتر محب حسینی در ادامه در بحث یادگیری مادام‌العمر افزود: "یادگیری مادام‌العمر به معنی فرآیند کسب مداوم مهارت‌ها و دانش، طی زندگی یک فرد است؛ به عبارت دیگر، یادگیری مادام‌العمر، پیش‌بینی یا استفاده از فرصت‌های یادگیری به هر دو شکل رسمی یا غیررسمی به‌منظور توسعه مداوم دانش و مهارت‌های مورد نیاز برای رشد و تکامل فردی است. این نوع از یادگیری به عنوان یادگیری داوطلبانه و خودانگیخته نیز پنداشته می‌شود که فرآیند پیوسته‌ای است که از زمان تولد آغاز می‌شود و تا پایان زندگی ادامه دارد. یادگیری مادام‌العمر با مفاهیم دیگر آموزشی از قبیل: آموزش بزرگسالان، آموزش پیوسته، آموزش مداوم و... ارتباط دارد. ویژگی‌های یادگیری مادام‌العمر، هدفمندی، پیوستگی و مداوم بودن یادگیری، تاکید بر یادگیری غیررسمی، خودانگیختگی یادگیری، متنوع بودن منابع تامین اعتبار یادگیری، و استفاده از ابزارهای متنوع یادگیری است. ارکان یادگیری مادام‌العمر از دیدگاه یونسکو عبارت است از: یادگیری برای دانستن، یادگیری برای انجام دادن، یادگیری برای هم‌زیستی و با یکدیگر زیستن، یادگیری برای چگونه بودن، و یادگیری برای تغییر خود و جامعه. سطوح یادگیری عبارتند از: خرد (فرد)، میانی (محل، همسایگان، گروه، سازمان)، کلان (نهادهای مدنی، عمومی، خصوصی و دولتی)، و بسیار کلان (فرهنگ و ساختارها)."

مدیر گروه آموزش ادامه داد: "ارتقای کیفیت و یادگیری با محوریت یادگیرندگان به عواملی نظیر: انگیزه فراگیران، محتوا و برنامه درسی، فرآیند یادگیری، راهنمایی و پشتیبانی، فضای یادگیری، منبع یادگیری، ارزیابی دستاوردهای یادگیری، و به‌رسمیت شناختن این دستاوردها بستگی دارد. معیارهای نظام آموزشی باکیفیت از دیدگاه یونسکو عبارتند از: دانش‌آموزان با انگیزه و سالم، معلمان حرفه‌ای و تکنیک‌های فعال یادگیری، مواد و تسهیلات کافی برای یادگیری، برنامه درسی مرتبط و قابل درک به زبان بومی و براساس دانش و تجارب بومی و محلی، محیط مساعد و مشوق یادگیری (محیط فیزیکی و روانی - اجتماعی)، تعریف روشن از نتایج یادگیری (دانش، مهارت‌ها، طرز تلقی‌ها و ارزش‌ها) و معیارهای مشخص برای سنجش و ارزیابی آن، راهبری و مدیریت مشارکتی، و احترام به فرهنگ‌ها و جوامع محلی."

وی سپس وضعیت جهانی آموزش و یادگیری از مقطع پایه تا آموزش عالی را با توجه به پیمایش جهانی موسسه آمار یونسکو، مورد بررسی قرار داد و اظهار داشت: "تقریباً نیمی از همه کشورها یک ارزیابی یادگیری در سطح ملی از خواندن و ریاضیات در پایان آموزش ابتدایی و متوسطه اول دارند. براساس داده‌های پیمایش خانوار طی سال‌های 2015-2010، نرخ جهانی تکمیل دوره آموزش ابتدایی 83%، برای متوسطه اول 69% و برای متوسطه دوم 45% بود. فقط در 14 کشور، نرخ تکمیل دوره متوسطه، 90% بوده است. کشورهای مختلف خروجی‌های یادگیری را به‌طور متفاوتی ارزیابی می‌کنند. برخی منحصر به زبان و ریاضیات توجه می‌کنند و برخی دیگر طیف وسیع‌تری را در نظر می‌گیرند. داده‌های حاصل از ارزیابی‌های یادگیری در سطح ملی نشان می‌دهد که در بسیاری از کشورها، مخصوصاً در کشورهای با درآمد پایین و متوسط، بسیاری از دانش‌آموزان به

کمینه سطح مهارت نمی‌رسند. در حوزه آموزش عالی، چارچوب‌های حقوقی کشورها یک یا چند سازمان ملی را مسئول تضمین کیفیت در آموزش عالی می‌دانند، هرچند که بسیاری از کشورها با درآمد پایین هنوز نظام‌های ملی برپا نکرده‌اند. سازوکارهای منطقه‌ای مانند کنوانسیون‌های منطقه‌ای تأیید و به رسمیت شناختن صلاحیت‌های تحصیلی سبب ایجاد نظام‌های تضمین کیفیت ملی شده‌اند و کشورها استانداردهای منطقه‌ای را وارد قانون ملی خود کرده‌اند و سازمان کنترل کیفیت خود را از طریق گزارش‌های سالانه، پایگاه اطلاعات، نهادهای ملی و بین‌المللی و مراکز اطلاعات ملی پاسخگو می‌دانند. شبکه بین‌المللی نهادهای تضمین کیفیت در آموزش عالی، دستورالعملی شامل بهترین شیوه‌های عمل برای تضمین پاسخگویی و شفافیت منتشر می‌کند."

خانم دکتر محب حسینی در خاتمه وضعیت کنونی آموزش در سطح جهان و وضعیت مطلوب آن را تشریح و اظهار داشت: "نرخ خالص ثبت نام در پایه ابتدایی از 84 درصد در سال 1999 به 93 درصد در سال 2015 افزایش یافت، اما دو پنجم کل کودکانی که در سن ابتدایی هستند از خواندن و ریاضیات پایه محرومند. 25 درصد از کودکان از کمبود مزمن مواد غذایی لازم برای رشد ذهنی رنج می‌برند؛ بازدیدهای بهداشتی از کودکان در منازل می‌تواند نیازهای بیش از 200 میلیون کودک سراسر جهان را که از رشد بازمانده‌اند، تامین کند. داده‌های آماری نشان می‌دهد که دو سوم از کشورها مطابق با معیارهای ملی خود، از معلمان حرفه‌ای برخوردار نیستند؛ برای تحقق آموزش ابتدایی در سطح جهان تا سال 2020، به سیزده و یک دهم میلیون معلم نیاز هست. در بسیاری از کشورها برای هر 10 دانش‌آموز کم‌تر از یک کتاب درسی وجود دارد؛ هر دلاری که صرف کتاب‌های مورد استفاده در کلاس‌های درس می‌شود، می‌تواند نتایج یادگیری را ارتقاء بخشد. از سال 2000 مدت زمان تعلیم و تربیت در کلاس‌ها به‌طور چشمگیری کاهش یافته است؛ حداقل 850 تا 1000 ساعت طی 200 روز در سال باید صرف یاددهی و یادگیری باکیفیت شود. یک سوم از کشورها حداقل توصیه شده برای تامین اعتبار آموزش را که 4 درصد از تولید ناخالص ملی است، به آموزش اختصاص نمی‌دهند؛ آموزش پایه نیازمند 26 میلیارد دلار در سال است."

پانل‌های تخصصی کنفرانس

در ادامه، چهار پانل تخصصی مطابق با ساختار نظام آموزشی ایران به شرح زیر برگزار شد:

پانل اول: رویکردها و تجارب ملی و بین‌المللی در زمینه ارتقای کیفیت آموزش پایه و متوسطه

رئیس پانل: آقای مهندس علی زرافشان، معاون آموزش متوسطه وزارت آموزش و پرورش

دبیر پانل: آقای رحمان درکی، مشاور معاون آموزش متوسطه وزارت آموزش و پرورش

سخنران اول: آقای دکتر ابراهیم طلائی، استاد دانشگاه تربیت مدرس، تجارب جهانی در حوزه ارتقای کیفیت آموزش رسمی - عمومی (مدارس)

سخنران دوم: آقای دکتر مسعود کبیری، مدیر داده‌پردازی مرکز ملی مطالعات تیمز و پرلز، نقش زمان آموزش در بهبود کیفیت آموزش (بررسی بین‌کشوری و درون‌کشوری)

سخنران سوم: آقای دکتر محمود امانی طهرانی، مدیرکل دفتر تالیف کتاب‌های درسی ابتدایی و متوسطه نظری وزارت آموزش و پرورش، الگوی مثلی در ارتقای کلاس درس

پرسش و پاسخ

در ابتدا آقای مهندس زرافشان ضمن عرض سلام و خیر مقدم به اساتید و شرکت کنندگان و تشکر و قدرانی از مسئولان و برگزارکنندگان کنفرانس، ارتقای کیفیت را از رویکردهای اصلی سند تحول بنیادین و از اولویتهای مهم آموزش و پرورش و دولت دوازدهم اعلام و سپس اظهار داشت: "بررسی دیدگاه‌ها و رویکردهای بهبود کیفیت در فرآیندهای یاددهی و یادگیری، شناسایی ابزارهای پایش و سنجش کیفیت، بازخوانی تجارب ملی و بین‌المللی، بررسی راهبردها و سازکارهای موثر برای دستیابی به نظام آموزشی با کیفیت و پایدار، آسیب شناسی مشکلات، ارتقای توانمندی‌های آموزش و یادگیری دانش‌آموزان که از ماموریت‌های مهم آموزش و پرورش هستند در این کنفرانس مورد بحث و بررسی قرار می‌گیرد".

آقای دکتر طلائی به عنوان اولین سخنران پانل، در سخنرانی خود با عنوان "تجارب جهانی در حوزه ارتقای کیفیت آموزش رسمی - عمومی (مدارس)"، ضمن تعریف اولیه از کیفیت (تغییر از وضع موجود به وضع مطلوب) و جایگاه آن در آموزش و پرورش، سه بعد کیفیت (کیفیت ساختار آموزش در مدرسه، کیفیت فرایند آموزش در مدرسه، کیفیت برابری آموزش در

مدرسه) را بیان و کیفیت را مانند کوهی بدون قله تصور کرد که همواره فضای لازم برای تلاش و بهبود آن وجود دارد. وی در ادامه ضمن بیان واحدهای نه‌گانه کیفیت، الگوی سه‌گانه ارتقای کیفیت (رویکرد رسمی و نهادی که آغازگر آن دستگاه بالادستی و مسئول یعنی وزارت آموزش و پرورش است، رویکرد رسمی و نیم‌نهادی که آغازگر، هم‌مدرسه و هم‌نهاد بالادستی است، و رویکرد نهادی که مدارس به‌ویژه مدارس خاص و بین‌المللی با توجه به نیازهای خود آغازگر آن می‌باشند) را مطرح کرد و افزود: "این سه الگو و رویکرد با هم هم‌پوشانی دارند و با بهره‌گیری از این فرایندها می‌توان کیفیت را در آموزش و یادگیری ارتقای بخشید".

پاورپوینت سخنرانی دکتر طلایی:

در گستره جهانی درباره **ضرورت** ارتقا کیفیت آموزش **بحثی نیست**

اما

درباره **چگونگی** این امر، الگوها و روش ها و رویکردها **متفاوت است**

برخی از برخی دیگر **در بافت معین**، موثر تر اند

چه کارهایی با چه هزینه هایی برای ارتقا کیفیت؟

اندازه اثر و هزینه های راهبردهای توسعه کیفی آموزش

سنتز پیشینه در بهنه جهانی چه توضیحاتی (توجیهاتی) برای **شکست های مکرر** اصلاحات، نوآوری های آموزشی و **تحول** در آموزش بیان می کند؟
(چرا کیفیت آموزش ارتقا نمی یابد؟)

- اقتصادی
- سیاسی
- ایدئولوژیک
- اجرایی و لجستیکی نهادی
- فرهنگی

(e.g., Cohen, 1988; Cuban, 1990; Furlan, 1991; Olsen et al., 1994; Sarason, 1990; Savin, Karweit, & Wask, 1994)

در عرصه جهانی چه **رویکردهای اصلی** برای ارتقا کیفیت آموزش مدرسه

ای اتخاذ شده است؟

- رویکردهای رسمی-نهادی
- رویکردهای رسمی-نیمه نهادی
- رویکردهای غیر رسمی-غیر نهادی

رویکردهای رسمی-نهادی

- هند، مالزی، سنگاپور، تایلند، انگلیس، گرجستان
- نهادهای رسمی و بالایی **آغازگر** اصلاح میشوند (بعمل وظیفه سازمانی، پاسخگویی بعنوان نهاد خدمت دهنده به مردم و مصرف کننده بودجه ملی، انتقاد رسانه ای از کیفیت آموزش...)
- ایجاد **مرکز سنجش و نظارت مرکزی** (تولید قالب فرم های متنوع برای تکمیل توسط مدارس، ورود نتایج آزمون های منطقه ای و ملی، تولید گزارش های مقایسه ای بین مدارس)
- معمولاً **فراهم لوری «آینه وضعیت»**، تنها کنش پر رنگ است

رویکردهای رسمی-نیمه نهادی

- هلند، قزاقستان، هنگ کنگ، فنلاند
- نهادهای رسمی و بالایی، به همراه **مدرسه مهیا**، **آغازگر** اصلاح میشوند (مدارس خود به درجه ای از **بلوغ توسعه ای** دست یافته اند که نهاد بالادستی را وارد بازی توسعه کیفی می کنند)
- نهاد بالادستی فقط وزارت آموزش و پرورش نیست، بلکه **هم وزن با آن**، **نهاد دانشگاه و نهادی غیر دولتی (بخش خصوصی)** هم در معادله توسعه کیفی ورود پیدا می کنند.
- مدرسه به **خود سنجی و خود سازی** می رسد و پس از آن **الهام بخش** چند مدرسه دیگر می شود، شبکه مدرسه ای ایجاد می کنند.
- نهاد دولتی تنها **تسهیل کننده** و بر طرف کننده قواعد و قوانین بپیچیده برای مدارس است (مدارس با نهادهای دولتی و خصوصی وارد تعامل و تبادل مالی و ایده ای می شوند)
- نهاد دانشگاه **مرکز تحقیق و توسعه مدرسه** می شود و پوست اندازی و دگر اندیشی مدرسه را بر عهده می گیرد.
- بخش خصوصی، **تخصصی** می شود و موسسات زیادی با تخصص های ویژه آموزشی بوجود می آید (مثال در هلند شرکت هایی هستند که تخصص شان، مربی گری تحول در مدرسه است یا تربیت مربیان تحول یا همان معلم راهبر برای مدرسه است. شرکت های دیگری در حوزه سنجش کیفی کار می کنند...)

رویکردهای غیررسمی-غیر نهادی

- مدارس برگزیده (خاص) در ایالات متحده، ایتالیا، سوئد، سوئیس، دانمارک
- **مدرسه آغازگر** اصلاح می شود،

پژوهش های حوزه اثربخشی و بهسازی کیفیت مدرسه
(school improvement and effectiveness research)

تمثيل چرخ دنده های ساعت

برای اینکه عقربه های کیفیت آموزش از عدد یک به عدد ۲ برسد، لازم است همه (و واقعا همه) چرخ دنده های ساعت هماهنگ با هم بچرخند

آقای دکتر کبیری به عنوان دومین سخنران پانل، در خصوص "نقش زمان آموزش در بهبود کیفیت آموزش: بررسی بین کشوری و درون کشوری" اظهار داشت: "نکته و سوال مهم این است که کیفیت در آموزش عمومی ما چگونه است؟ زمان آموزش چقدر نقش دارد؟ چقدر باید زمان برای آموزش صرف کنیم؟ چه تغییراتی در زمان آموزش بوجود آمده است؟ آیا رابطه‌ای بین زمان آموزش و عملکرد دانش‌آموزان وجود دارد؟ وضعیت خارج از کشور و داخل کشور ما چگونه است؟ و سوالات متعدد دیگر. ارزیابی‌های به‌عمل آمده نشان می‌دهد وضعیت ما چندان مطلوب نیست و در این مسیر دارای افت هستیم. بررسی تیمز و پرلز نشان می‌دهد در درس علوم پایه چهارم ابتدایی، با 87 ساعت آموزش از 645 ساعت، در مقایسه با سایر کشورها وضعیت مناسبی داریم، ولی در درس ریاضی دارای کم‌ترین زمان آموزش هستیم. هرچند به اذعان مدیران مدارس، زمان واقعی آموزش (به دلایل غیبت دانش‌آموزان، تعطیلی از جمله تعطیلی پنج‌شنبه‌ها، کاهش ساعت کار معلمان با سابقه بالای 20 سال و...) تقریباً 627 ساعت است.

کشورها در این زمینه به سه گروه تقسیم می‌شوند: کشورهایی که زمان آموزش کم ولی عملکرد خوب دارند، کشورهایی که زمان آموزش به اندازه و عملکرد خوب دارند و کشورهایی که زمان آموزش بیشتر ولی عملکرد خوبی ندارند و کشور ما ایران یکی از کشورهایی است که بالاترین زمان آموزش درون کشوری را دارد. عملکرد مدارس با توجه به نوع و کیفیت استفاده از زمان آموزش متفاوت است و در این راستا ضمن مهم بودن زمان به اندازه در آموزش، کیفیت استفاده از زمان آموزش مهم است که باعث ارتقای کیفیت آموزش و یادگیری می‌شود که این به نوبه خود در رشد اقتصادی کشورها موثر بوده و نقش مثبت دارد."

پاورپوینت سخنرانی آقای دکتر کبیری:

International Association for the Evaluation of Educational Achievement

پاورپوینت سخنرانی آقای دکتر کبیری

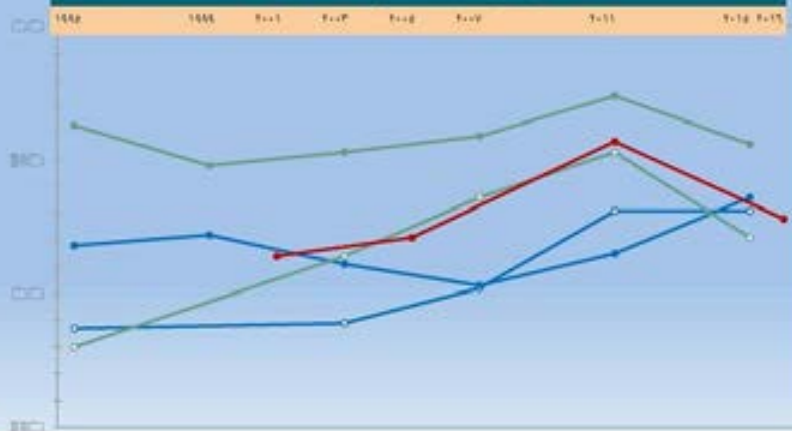
نقش میزان ساعات آموزش در بهبود کیفیت آموزش:
بررسی بین کشوری و درون کشوری

مسعود کبیری

1

نگاهی اجمالی به تغییرات کیفیت آموزش در ایران

روند تغییرات پیشرفت تحصیلی در ۲۱ سال مطالعه

International Association for the Evaluation of Educational Achievement

پوهانه سنجش آموزش و پژوهش مرکزی سنجش آموزش ایران

پرسش‌های مرتبط با زمان آموزش

- چه میزان ساعت آموزش می‌شود؟
- چه تغییراتی در ساعات آموزش به وجود آمده است؟
- آیا بین ساعات آموزش و پیشرفت تحصیلی ارتباطی وجود دارد؟
- وضعیت ساعات آموزش در داخل کشور چگونه است؟

International Association for the Evaluation of Educational Achievement

پوهانه سنجش آموزش و پژوهش مرکزی سنجش آموزش ایران

جنبه‌های بررسی ساعات آموزش

- ساعات آموزش در سال (کل، علوم، ریاضی، خواندن و سایر)
- درصد اختصاص داده شده به علوم و ریاضی از زمان کل آموزش
- مقایسه زمان قصد شده و اجرا شده
- ساعات آموزشی و طول سال تحصیلی

International Association for the Evaluation of Educational Achievement

پوهانه سنجش آموزش و پژوهش مرکزی سنجش آموزش ایران

میزان ساعات آموزشی سالانه

کشور	ساعات کلی آموزشی در پایه چهارم
آفریقای جنوبی (۵)	1199 (20.5)
اندونزی	1095 (13.7)
اسپانیا	1094 (11.6)
ایالات متحده	1088 (9.2)
عمارتان سعودی	1080 (10.2)
هلند	1073 (16.9)
ایتالیا	1061 (8.4)
قطر	1056 (0.0)
مراکش	1054 (4.1)
دانمارک	1051 (8.2)
استرالیا	1014 (9.9)
امارات متحده عربی	1009 (16.1)
مکزیک	999 (18.8)
انگلیس	994 (0.0)
سنگاپور	996 (5.5)
بحرین	976 (4.6)
چین تایپه	969 (12.4)
ایرلند شمالی	962 (10.2)
عمان	962 (0.6)
بلژیک (فلمینش)	955 (13.1)
کلمبیا	951 (16.2)
اردن	931 (3.7)
نیوزیلند	923 (11.2)
کویت	912 (20.9)
ژاپن	903 (11.7)
اسپانیا	864 (19.6)
پرتغال	864 (8.5)
فرانسه	858 (9.1)
ایرلند	854 (7.2)
ترکیه	847 (19.5)
سوئد	839 (14.2)
قبرس	827 (16.2)
آلمان	820 (8.1)
نروژ (۵)	817 (11.8)
قواقتان	813 (27.9)
مجارستان	784 (14.4)
کرواسی	778 (10.4)
جمهوری چک	771 (21.6)
جمهوری اسلواکی	759 (18.0)
لهستان	752 (8.7)
گرجستان	743 (8.9)
سرستان	737 (6.9)
فنلاند	737 (6.4)
اسلوانی	716 (5.5)
جمهوری کره	712 (10.6)
بلغارستان	707 (6.9)
فدراسیون روسیه	661 (27.3)
جمهوری اسلامی ایران	645 (8.9)
نیوزیلند	629 (16.2)
بریتانیا	894 (1.9)

میزان ساعات آموزشی سالانه

ساعات آموزش در سال (کل، علوم، ریاضی، خواندن و سایر)

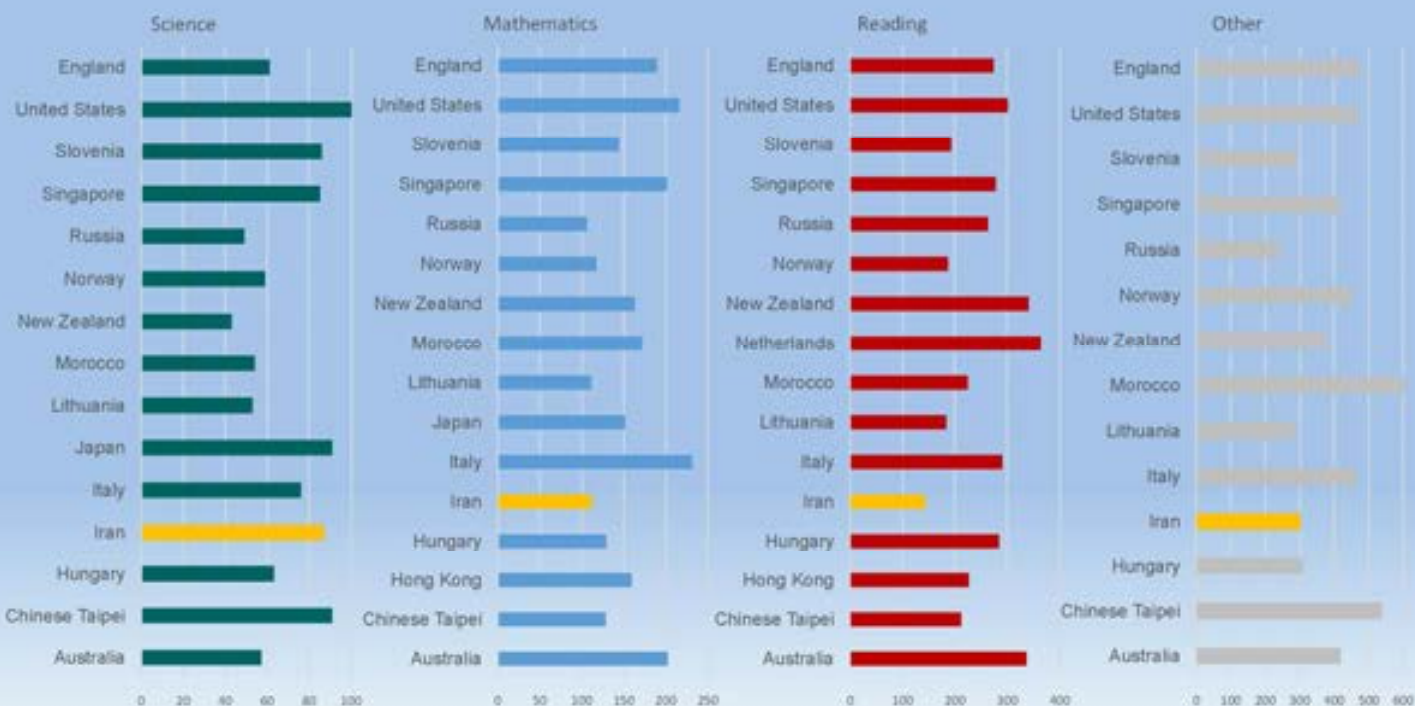
Country	Total Instructional Hours	Hours for Science Instruction	Hours for Mathematics Instruction	Hours for Reading Instruction	Hours for other courses
Australia	1014	57(6%)	202(20%)	336(33%)	419(41%)
Chinese Taipei	969	91(9%)	128(13%)	212(22%)	538(56%)
Hong Kong, SAR	999	xx	159(16%)	226(23%)	xx
Hungary	784	63(8%)	129(16%)	284(36%)	308(39%)
Iran, Islamic Republic of	645	87(13%)	112(17%)	143(22%)	303(47%)
Italy	1061	76(7%)	231(22%)	290(27%)	464(44%)
Japan	903	91(10%)	151(17%)	--	xx
Lithuania	629	53(8%)	111(18%)	183(29%)	282(45%)
Morocco	1054	54(5%)	172(16%)	224(21%)	604(57%)
Netherlands	1073	xx	xx	363(34%)	xx
New Zealand	923	43(5%)	163(18%)	340(37%)	377(41%)
Norway	817	59(7%)	117(14%)	186(23%)	455(56%)
Russian Federation	661	49(7%)	106(16%)	263(40%)	243(37%)
Singapore	986	85(9%)	201(20%)	278(28%)	422(43%)
Slovenia	716	86(12%)	144(20%)	193(27%)	293(41%)
United States	1088	100(9%)	216(20%)	301(28%)	471(43%)
England	994	61(6%)	189(19%)	273(27%)	471(47%)

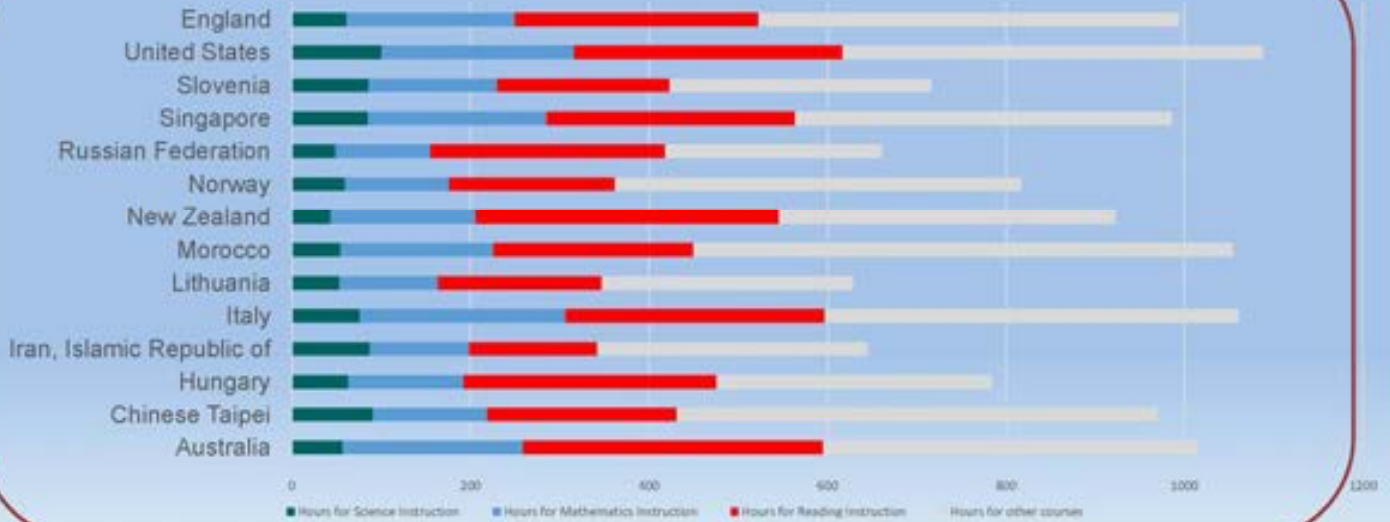

International Association for the Evaluation of Educational Achievement

پوهنجاهی بنیاد افغانستان
مرکز ملی مقایسات آموزشی

International Association for the Evaluation of Educational Achievement

پوهنتان تعلقات آموزش و پرورش
مرکز ملی تعلقات آموزش و پرورش

مقایسه زمان قصد شده و اجرای شده در علوم و ریاضی

	Intended Time		Implemented Time	
	Science	Math	Science	Math
Australia	Varies by state (approximately 7)	Varies by state (approximately 18)	6	20
Chinese Taipei	10-15	10-15	9	13
Hong Kong, SAR	N.S.	12-15	x	16
Hungary	4-8	17-23	8	16
Iran, Islamic Republic of	12	16	13	17
Italy	N.S.	N.S.	7	22
Japan	N.S.	18	10	17
Lithuania	8	18	8	18
Morocco	5	18	5	16
Netherlands	N.S.	N.S.	x	x
New Zealand	N.S.	N.S.	5	18
Norway	6	12-17	7	14
Russian Federation	8	15	7	16
Singapore	8	20	9	20
Slovenia	13	21	12	20
United States	Varies by school district	Varies by school district	9	20
England	N.S.	N.S.	6	19

International Association for the Evaluation of Educational Achievement

11

پوهنتان تعلقات آموزش و پرورش
مرکز ملی تعلقات آموزش و پرورش

ساعات آموزشی و تعداد روزها و هفته‌های سال تحصیلی

Country	Total Hours of Instructional Time per Week	Total Instructional days per year	number of educational days per week	duration of educational year (in week)
Australia	25	197	5	39
Chinese Taipei	23	200	4 and 5	40
Hong Kong, SAR	27	190	5	38
Hungary	21	182	5	36
Iran, Islamic Republic of	21	165	5	33
Italy	30	197	5 and 6	33
Japan	22	202	5	40
Lithuania	20	161	5	32
Morocco	29	211	5 and 4.5	42
Netherlands	26	198	5 and 4.5	40
New Zealand	24	193	5	39
Norway	22	189	5	38
Russian Federation	19	186	5 and 6	31
Singapore	27	184	5	37
Slovenia	18	190	5	38
United States	30	179	5	36
England	25	190	5	38

International Association for the Evaluation of Educational Achievement

پوهنتان، مطالعات آموزشی و پژوهش
مرکز ملی، مطالعات آموزش و پرورش

طول سال تحصیلی و تعداد روزهای آموزشی سال

International Association for the Evaluation of Educational Achievement

پوهنتان، مطالعات آموزشی و پژوهش
مرکز ملی، مطالعات آموزش و پرورش

ساعات آموزش در هفته

	Implemented Total Hours of Instructional Time per Week		
	2003	2007	2011
Australia	25	25	25
Chinese Taipei	24	23	23
Hong Kong, SAR	26	27	27
Hungary	24	20	21
Iran, Islamic Republic of	24	21	21
Italy	30	30	30
Japan	27	22	22
Lithuania	23	20	20
Morocco	28	28	29
Netherlands	27	27	26
New Zealand	24	24	24
Norway	23	23	22
Russian Federation	23	19	19
Singapore	31	26	27
Slovenia	22	19	18
United States	31	30	30
England	26	25	25

International Association for the
Evaluation of Educational
Achievement

پوهنځای مطالعات آموزشی و پژوهش
مرکز ملی مطالعات نیروی کار

روزهای آموزشی در هفته

IDCNTRY	2007	2011	2015
Australia	199(0.4)	199(0.6)	197(0.5)
Chinese Taipei	198(0.7)	200(0.4)	200(1.0)
Hong Kong, SAR	194(0.8)	192(0.6)	190(0.9)
Hungary	182(0.2)	183(0.2)	182(0.2)
Iran, Islamic Republic of	198(0.5)	197(2.2)	165(1.2)
Italy	204(0.4)	201(0.7)	197(1.1)
Japan	201(0.3)	200(0.4)	202(0.4)
Lithuania	170(0.4)	164(0.9)	161(0.5)
Morocco	206(2.1)	212(1.5)	211(2.9)
Netherlands	196(0.9)	198(1.3)	198(1.1)
New Zealand	196(0.2)	195(0.1)	193(0.1)
Norway	190(0.0)	189(0.2)	189(0.5)
Russian Federation	191(1.4)	191(1.4)	186(2.1)
Singapore	186(0.0)	189(0.0)	184(0.0)
Slovenia	187(0.5)	190(0.0)	190(1.0)
United States	180(0.3)	179(0.3)	179(0.4)
England	190(0.4)	190(0.6)	190(0.9)

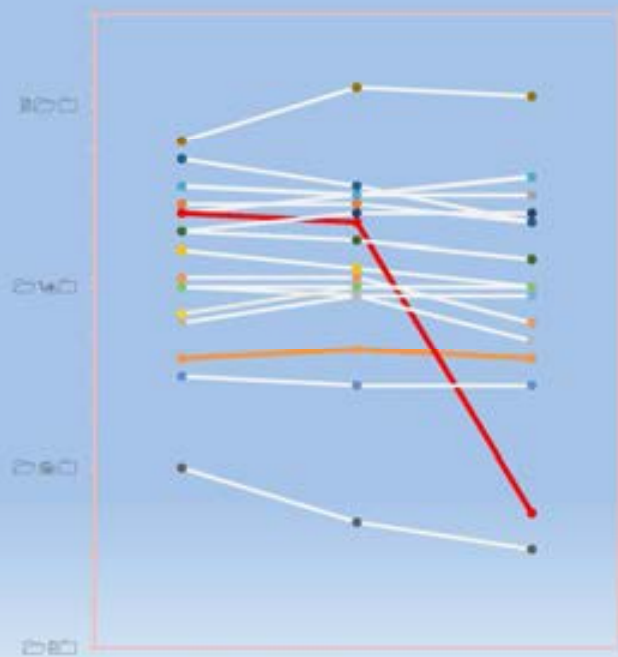
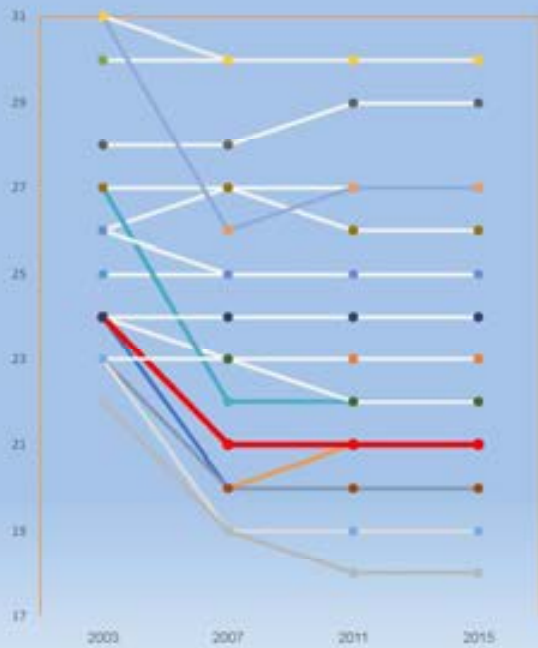

International Association for the
Evaluation of Educational
Achievement

15

پوهنځای مطالعات آموزشی و پژوهش
مرکز ملی مطالعات نیروی کار

16

تغییرات زمان آموزش ریاضی

country	Hours per Year for Mathematics Instruction			
	2003	2007	2011	2015
Australia	172(4.2)	174(5.4)	230(5.8)	202(3.5)
Chinese Taipei	99(1.7)	112(2.6)	133(3.9)	128(4.3)
Hong Kong, SAR	137(3.7)	150(3.4)	158(3.0)	159(4.7)
Hungary	122(1.7)	110(1.3)	148(3.0)	129(2.5)
Iran, Islamic Republic of	xx	105(2.6)	146(3.9)	112(2.3)
Italy	199(4.4)	201(2.8)	214(3.9)	231(4.5)
Japan	137(1.5)	136(1.2)	150(1.6)	151(1.1)
Lithuania	139(1.6)	118(1.7)	133(2.6)	111(1.6)
Morocco	xx	162(2.5)	174(3.5)	172(2.8)
Netherlands	178(5.2)	179(4.6)	195(7.0)	xx
New Zealand	143(2.7)	148(1.8)	168(2.4)	163(2.3)
Norway	110(1.8)	115(2.5)	157(4.1)	117(2.4)
Russian Federation	117(1.7)	110(1.3)	104(1.0)	106(1.4)
Singapore	172(1.0)	201(0.8)	208(3.2)	201(1.6)
Slovenia	144(1.2)	141(1.0)	169(2.6)	144(1.2)
United States	147(3.2)	171(3.7)	206(4.6)	216(4.1)
England	xx	183(2.1)	188(3.3)	189(4.5)

International Association for the
Evaluation of Educational
Achievement

17

پوهنځای دولتي لېوېش و پوهنځی
مرکز ملی تعلیمات لېوېش و پوهنځی

تغییرات زمان آموزش علوم

Country	Hours per Year for Science Instruction			
	2003	2007	2011	2015
Australia	45(2.6)	46(2.2)	65(2.3)	57(1.5)
Chinese Taipei	84(1.0)	79(1.5)	90(2.3)	91(1.9)
Hong Kong, SAR	77(5.4)	72(5.2)	88(4.2)	xx
Hungary	54(1.0)	54(1.5)	72(2.2)	63(1.7)
Iran, Islamic Republic of	xx	83(2.4)	106(3.2)	87(3.0)
Italy	73(2.3)	68(1.4)	78(1.8)	76(1.6)
Japan	81(1.2)	82(1.2)	91(0.8)	91(0.5)
Lithuania	53(1.6)	51(0.6)	60(1.5)	53(1.0)
Morocco	xx	54(4.2)	44(5.5)	54(0.9)
Netherlands	33(1.8)	33(1.5)	42(2.4)	xx
New Zealand	65(3.5)	45(2.5)	52(3.0)	43(2.0)
Norway	38(1.8)	44(1.9)	55(2.2)	59(1.7)
Russian Federation	33(1.2)	40(1.1)	49(0.7)	49(0.9)
Singapore	64(0.6)	82(0.9)	96(2.1)	85(1.4)
Slovenia	75(2.2)	84(0.8)	101(1.2)	86(1.3)
United States	83(3.0)	89(2.5)	105(3.0)	100(3.7)
England	xx	70(1.7)	76(3.2)	61(2.2)

International Association for the
Evaluation of Educational
Achievement

پوهنځای بنسټیزې او منځنۍ
مرکز ملي معلومات لومړی وړتیر

بررسی رابطه بین زمان آموزش و عملکرد تحصیلی

International Association for the
Evaluation of Educational
Achievement

پوهنځای بنسټیزې او منځنۍ
مرکز ملي معلومات لومړی وړتیر

رابطه زمان آموزش و عملکرد (در سطح بین کشوری)

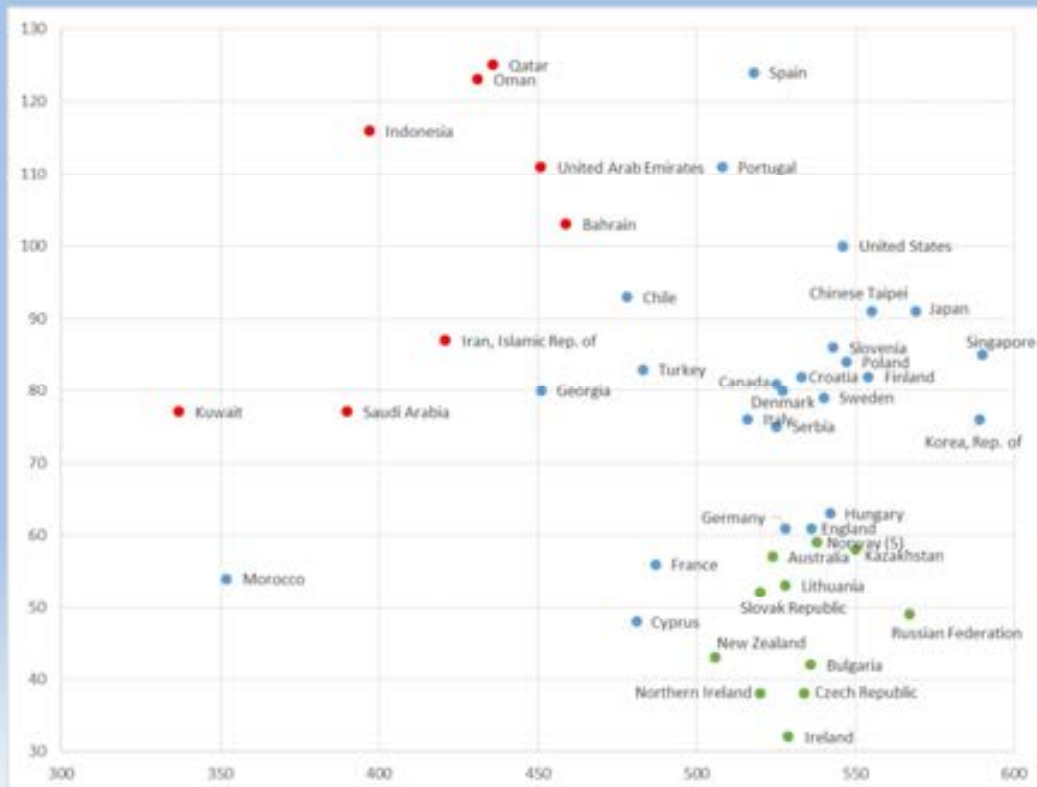
		Science	Math	Reading
Grade 4	Course time	-0.232	-0.026	0.055
	Total time	-0.329	-0.241	-0.303
Grade 8	Course time	-0.060	-0.357	
	Total time	-0.419	-0.362	

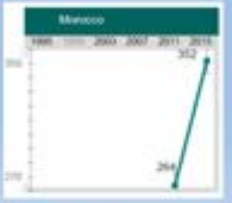
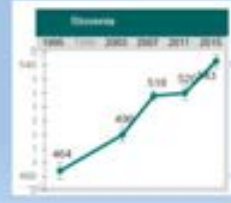
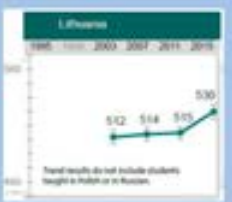
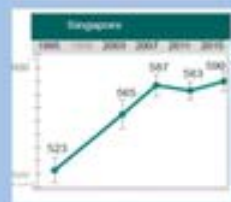
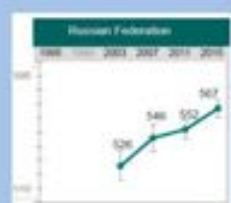
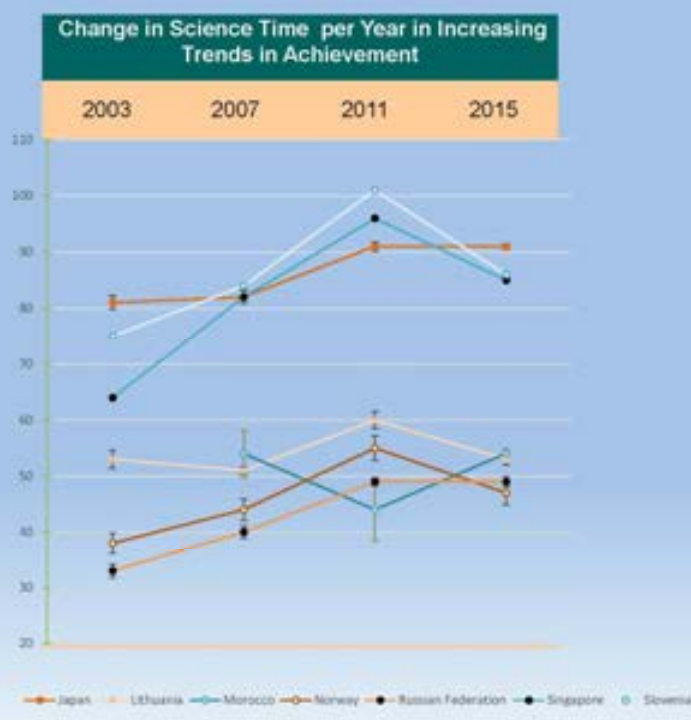
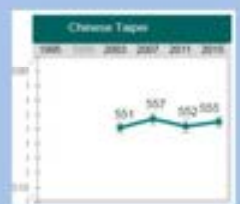

International Association for the
Evaluation of Educational
Achievement

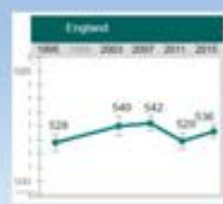
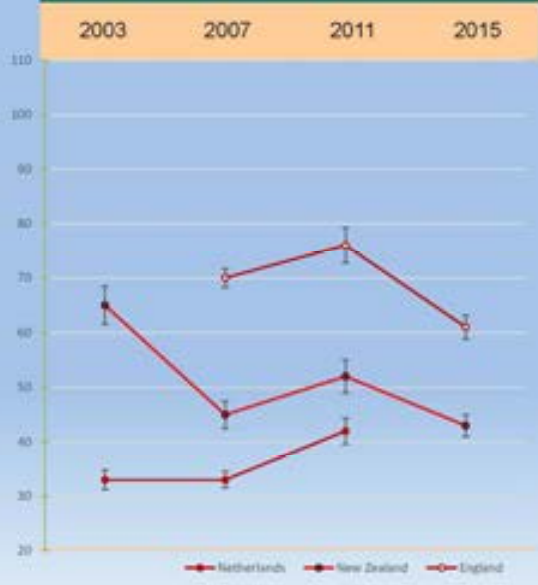

پوهاندک سائنس ات ایش و پویش
مرکز ملی سائنس ات ایش و پویش

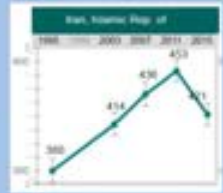
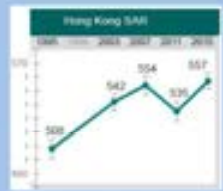
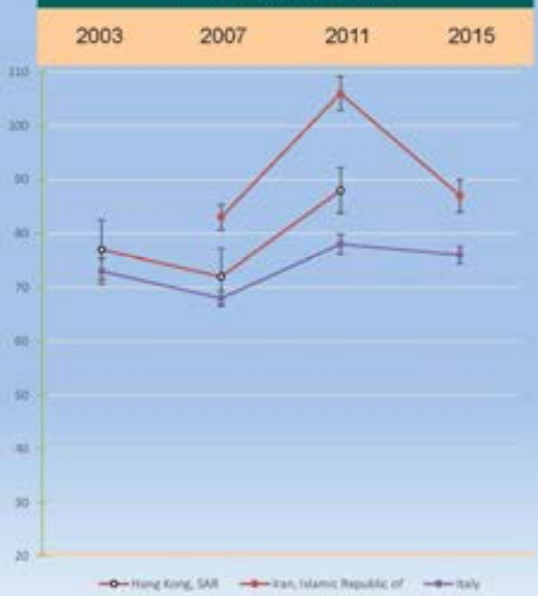

Change in Science Time per Year in Decreasing Trends in Achievement

Change in Science Time per Year in Mixed Trends in Achievement

ارتباط درون کشوری بین ساعت آموزش و پیشرفت تحصیلی ریاضی (پایه چهارم)

Country	2011	2007
Australia	0.06	-0.03
Chinese Taipei	-0.03	-0.01
England	-0.09	-0.03
Hong Kong, SAR	0.02	0.05
Hungary	0.04	0.08
Iran, Islamic Republic of	0.10	0.12
Italy	0.06	0.02
Japan	-0.04	0.00
Lithuania	-0.08	0.07
Morocco	-0.02	-0.07
Netherlands	-0.03	-0.04
New Zealand	0.06	0.07
Norway	-0.01	0.02
Russian Federation	0.10	-0.04
Singapore	-0.02	-0.07
Slovenia	0.01	-0.02
United States	0.01	0.00

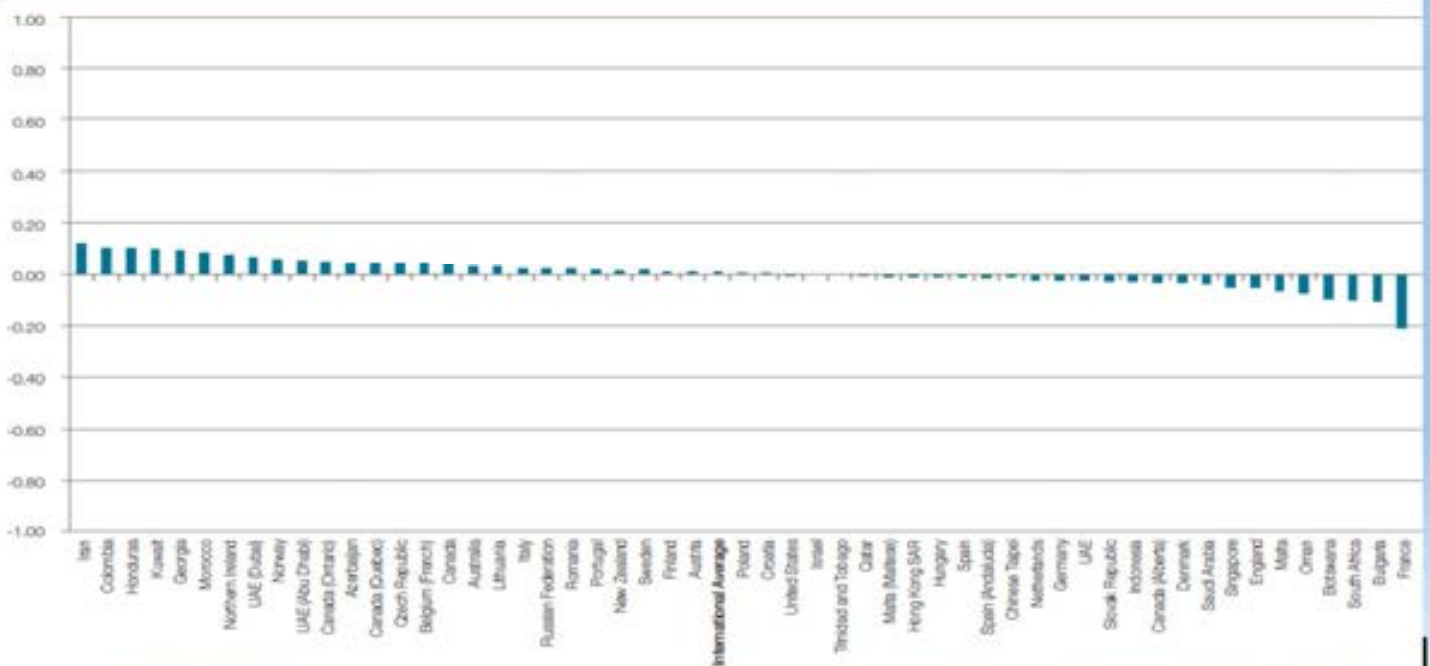

International Association for the
Evaluation of Educational
Achievement

مرکز ملی سنجش دستاوردهای آموزشی

ارتباط درون کشوری بین ساعت آموزش و پیشرفت تحصیلی خواندن (منبع: ساندوال - هرناوندز و همکاران، ۲۰۱۳)

Evaluation of Educational
Achievement

29

مرکز ملی سنجش دستاوردهای آموزشی

تحلیل های درون کشوری در زمینه زمان آموزش

International Association for the Evaluation of Educational Achievement

30

وزارتخانه، مراکز ملی و پژوهشگاه مطالعات آموزش و یادگیری

- پراکندگی بین مدارس
- میزان واقعی آموزش

International Association for the Evaluation of Educational Achievement

31

وزارتخانه، مراکز ملی و پژوهشگاه مطالعات آموزش و یادگیری

پراکندگی ساعات آموزشی در انواع مدارس (تیمز ۲۰۱۵، پایه هشتم)

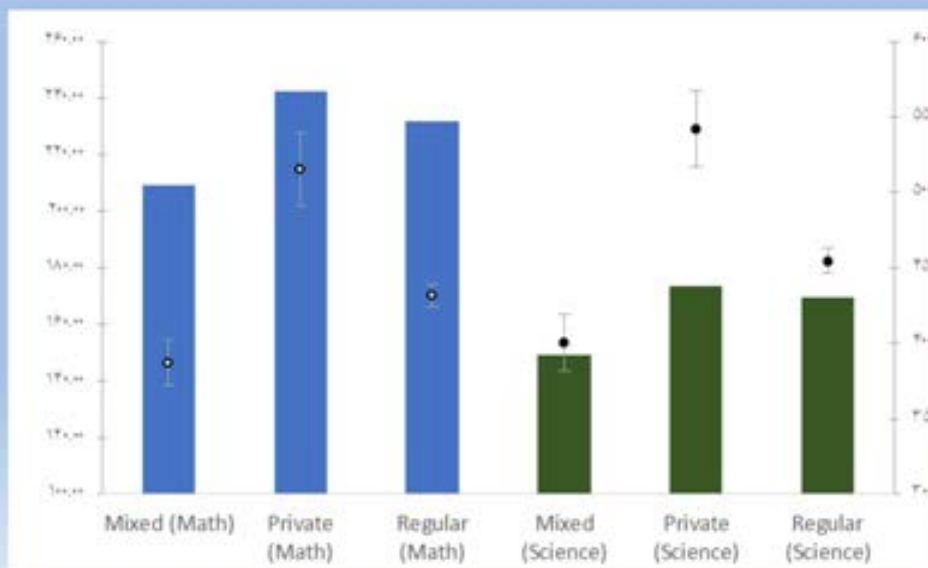
International Association for the Evaluation of Educational Achievement

32

وزارتخانه، مراکز ملی و پژوهشگاه مطالعات آموزش و یادگیری

تفاوت ساعات آموزشی در انواع مدارس (تیمز ۲۰۱۱، پایه چهارم)

International Association for the Evaluation of Educational Achievement

33

پوهنځای مطالعات آموزشی و پوهنځی مرکز ملی مطالعات تیمز و پیز

پراکندگی ساعات آموزشی در انواع مدارس (تیمز ۲۰۱۱، پایه چهارم)

School Type	TOTAL INSTRUCTIONAL HOURS PER YEAR			
	Mean	Standard Deviation	Min.	Max.
Mixed	702(18.6)	126(18.0)	500	1080
Private	901(52.0)	204(50.5)	633.3	1395
Regular	715(13.4)	145(19.3)	450	1380

International Association for the Evaluation of Educational Achievement

34

پوهنځای مطالعات آموزشی و پوهنځی مرکز ملی مطالعات تیمز و پیز

سهم واقعی آموزش

کل ساعات آموزش
۶۴۸

International Association for the Evaluation of Educational Achievement

۳۵

پوهنتان دولتی افغانستان - پوهن
مرکز ملی معلومات آموزشی و پژوهشی

سهم واقعی آموزش

ساعات برگزار شده
۶۲۷

International Association for the Evaluation of Educational Achievement

۳۶

پوهنتان دولتی افغانستان - پوهن
مرکز ملی معلومات آموزشی و پژوهشی

میزان غیبت از مدرسه

۳۵ درصد از دانش آموزان
۱۰ درصد از روزهای
آموزشی را غیبت می کنند

International Association for the Evaluation of Educational Achievement

۳۷

پوهنتان دولتی افغانستان - پوهن
مرکز ملی معلومات آموزشی و پژوهشی

سهم واقعی آموزش

ساعات برگزار شده
۶۰۸

International Association for the
Evaluation of Educational
Achievement

۱۱

وزارت معارف، آموزش و پژوهش
مراکز ملی معیارات آموزشی و پژوهشی

مقررات نوشته و نانوشته

- تعطیلی پنجشنبه‌ها
- بخشنامه کاهش ساعات کار آموزگاران بالای ۲۰ سال سابقه
- برگزاری جلسات شورای معلمان در ساعات آموزشی
- اردوها، جشن‌ها و مسابقات

International Association for the
Evaluation of Educational
Achievement

۱۱

وزارت معارف، آموزش و پژوهش
مراکز ملی معیارات آموزشی و پژوهشی

سهم واقعی آموزش

ساعات برگزار شده
۵۹۶

International Association for the
Evaluation of Educational
Achievement

۱۱

وزارت معارف، آموزش و پژوهش
مراکز ملی معیارات آموزشی و پژوهشی

سایر موارد

- میزان زمان متمرکز بر آموزش :
 - دو سوم زمان صرف آماده‌سازی و آموزش می‌شود (کبیری، ۱۳۹۲)
- کیفیت و بهره‌وری استفاده از زمان
- تراکم کلاس درس

International Association for the
Evaluation of Educational
Achievement

۴۱

پوشش‌های مختلف آموزش و پرورش
مراکز ملی تحقیقات آموزش و پرورش

نتیجه

- میزان ساعات آموزشی کل در پایه چهارم ایران از سایر کشورها کمتر است
- طول سال تحصیلی به طور قابل توجهی در ایران از عموم کشورهای دیگر کمتر است
- در تعداد روزهای آموزش و ساعات آموزش مدرسه ایران کاهش قابل توجهی از سال ۲۰۱۱ تا ۲۰۱۵ به وجود آمده است
- شاخص کارایی استفاده از زمان آموزش تحت مسائل فرهنگی و از جمله عوامل درون کشوری قرار دارد
- رابطه بین ساعات آموزشی و پیشرفت تحصیلی در درون ایران بیش از سایر کشورهای دیگر است
- ساعات آموزش علوم و ریاضی در مدارس غیر دولتی تفاوت چندانی با مدارس دولتی ندارد ولی ساعات کلی آموزش مدارس غیر انتفاعی بسیار بیش از سایر مدارس است. همچنین، بین مدارس غیردولتی تفاوتی‌های زیادی در میزان ساعات آموزش کل وجود دارد.

International Association for the
Evaluation of Educational
Achievement

۴۲

پوشش‌های مختلف آموزش و پرورش
مراکز ملی تحقیقات آموزش و پرورش

پیشنهاد

- اصلاح برخی مقررات
 - اصلاح بخشنامه کاهش ساعات کار آموزگاران بالای ۲۰ سال سابقه
 - عدم اجازه کاهش زمان آموزش به دلایلی همچون شوری معلمان
- افزایش ساعات آموزش از طریق افزایش طول سال تحصیلی
 - تقویت زیرساخت‌های مدارس به خصوص در استان‌های گرمسیر

International Association for the
Evaluation of Educational
Achievement

۴۳

پوشش‌های مختلف آموزش و پرورش
مراکز ملی تحقیقات آموزش و پرورش

"الگوی مثلثی در ارتقای کلاس درس"، عنوان سخنرانی آقای دکتر امانی تهرانی بود، وی اظهار داشت: "یکی از دلایل افت تحصیلی و پایین بودن کیفیت آموزش و یادگیری در دوره ابتدایی، تغییر ساختار آموزش و پرورش و نظام (3-3-6) است چرا که به محتوای آموزشی مناسب، تقویت ارتباط معلم با دانش‌آموز به‌ویژه در پایه‌های اول و دوم ابتدایی کم‌تر توجه شده است. برای ارتقای کیفیت آموزش و یادگیری در کلاس درس، به الگوی سه ضلعی ارتقای یادگیری یا همان الگوی مثلثی نیازمندیم. در این الگو ضلع اول، طراحی آموزشی است که فراتر از طرح درس و برای یک واحد یادگیری تهیه می‌شود و برای طراحی آن باید به 14 نکته (هریادگیری باید به یک شایستگی منجر شود، توجه به یادگیری فعال، یادگیری فرایند محور، کلاس معکوس و...) توجه لازم به‌عمل آید. ضلع دوم این مثلث، استفاده از رسانه‌های پرشمار در یادگیری است، رسانه‌هایی که با دارا بودن 5 مشخصه (توجه به سبک‌های یادگیری، توجه حداکثری به فرایندها، مهارت جستجو و...) نقش مهمی در شکل‌گیری آموزش و یادگیری پایدار دارند. ضلع سوم مثلث، ارائه آموخته‌های یادگیری است. اگر آموزش در کلاس درس از کیفیت لازم برخوردار باشد تا جایی که دانش‌آموزان توانایی آن را داشته باشند که آموخته‌های خود را در کلاس درس و بیرون از آن ارائه دهند که این وجه معتبر ارزشیابی است، ارتقای کیفیت آموزش و یادگیری در کلاس درس و مدرسه شکل گرفته است."

پاورپوینت سخنرانی آقای دکتر امانی:

ضلع اول، طراحی آموزشی:

- طراحی آموزشی برای یک واحد یادگیری انجام می‌شود.
- طراحی آموزشی به منزله ترسیم سفری است از مبدا به مقصد، مسیری که یادگیرنده در فرایند یادگیری باید ببیند و تعیین فعالیت‌های یادگیری که در مجموع به رشد دانش آموز منجر می‌شود.
- مهمترین اقدامات و مراقبت‌هایی که در یک طراحی آموزشی باید مورد توجه طراحان باشد عبارتند از:

1. تعیین هدف، از جنس شایستگی
2. طراحی دقیق، رشد دهنده، تدریجی، سیر منطقی، پله‌های ارزشمند و قابل دستیابی
3. انتخاب یک شروع خوب
4. توجه به پیش دانسته‌ها
5. انتخاب الگوی تدریس
6. توجه به یادگیری فعال، تولید مفهوم توسط یادگیرنده
7. توجه به یادگیری مشارکتی، اجتماعی و گروهی

الگوی سه ضلعی ارتقای یادگیری

8. اهمیت کاربست آموخته ها در موقعیت جدید
9. توجه به تفاوت‌های فردی در یادگیری
10. توجه به سطوح بالای عملکرد یادگیری
11. استفاده از رویکرد تلفیقی
12. گنجاندن جلوه ارائه و ارزشیابی
13. طراحی فعالیت‌های خارج از کلاس، کلاس معکوس
14. ایجاد فراشناخت

الگوی سه ضلعی ارتقای یادگیری

ضلع دوم، رسانه‌های آموزشی پر شمار:

در گذشته، گفتار معلم، جزوات آموزشی و گاهی کتاب درسی تنها رسانه آموزشی در هر کلاس درس بود و دانش آموز و معلم رسانه دیگری در اختیار نداشتند؛ اما در سال‌های اخیر، رسانه آموزشی جایگزین کتاب درسی شده و رسانه های گوناگون وارد عرصه یادگیری شده است.

الگوی سه ضلعی ارتقای یادگیری

مهمترین نکات در زمینه رسانه های آموزشی عبارتند از:

1. توجه به سبک های یادگیری
2. لزوم تنوع حداکثری
3. مهارت‌های جستجو
4. تولید رسانه های خود ساخته
5. به اشتراک گذاشتن تولیدات

ضلع سوم، ارائه آموخته ها توسط دانش آموزان:

ضلع سوم مثلث ارتقای یادگیری، عرضه کردن حاصل و برونداد یادگیری و ایجاد فرصت ارائه آموخته ها (Presentation) توسط دانش آموزان است. منظور از ارائه این است که دانش آموز دستاوردهای میانی یا نهایی خود از سیر و سفر یادگیری را نمایش دهد و به موثرترین شکل ممکن در اختیار دیگران بگذارد.

1. ارائه، هم به منزله هدف و هم روش
2. سیمای مدرسه حامی ارائه
3. ترکیب فکورانه مهارت ها
4. تضمین یادگیری
5. کلاس معکوس
6. ارزشیابی

پانل دوم: کیفیت، نظارت و ارزیابی در آموزش عالی

رئیس پانل: آقای دکتر حمیدرضا آراسته، استاد دانشگاه خوارزمی

دبیر پانل: آقای دکتر رحیم صفری فارفار، رئیس گروه نظارت و ارزیابی دانشگاهها و موسسات آموزش عالی غیردولتی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

سخنران اول: آقای دکتر محمدرضا نیستانی، رئیس گروه نظارت و ارزیابی دانشگاهها و موسسات آموزش عالی دولتی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، وضعیت آموزش و یادگیری در زیر نظامهای مختلف

سخنران دوم: آقای دکتر رحیم صفری فارفار، بالندگی اعضای هیئت علمی

پرسش و پاسخ

آقای دکتر نیستانی در سخنرانی خود با عنوان **"وضعیت آموزش و یادگیری در زیرنظام های مختلف"**، اظهار داشت: "یکی از چالش‌های ایجاد شده در حوزه آموزش عالی، توسعه کمی آموزش، بدون توجه به تغییرات جمعیتی و جامعه هدف 24-18 سال کشور، و افزایش تعداد دانشجویان و موسسات آموزش عالی متعدد در نقاط مختلف کشور است که لزوماً زیرساخت‌های لازم برای آن‌ها فراهم نشده است.

خطای دیگری که رخ داده، در حوزه سیاستگذاری است؛ بدین ترتیب که اولاً اثرات سیاست‌های اتخاذ شده، ارزیابی نشده‌اند یا نمی‌شوند ثانیاً اثرات متقابل سیاست‌های مختلف بر روی یکدیگر و برنامه‌های عملیاتی، نادیده گرفته شده است و در نتیجه هماهنگی لازم بین سیاست‌ها و برنامه‌های مختلف چشمگیر نیست و پیامدهای مطلوبی از برآیند این سیاست‌ها حاصل نمی‌شود. بنابر این لازم است ارزیابی راهبردی سیاست‌ها و برنامه‌های عملیاتی در دستور کار قرار گیرد. شایان ذکر است که در بازنگری ساختار نظام نظارت، ارزیابی و تضمین کیفیت آموزش عالی، این مقوله‌ها مد نظر قرار گرفته است و در ساختار جدید به آن پرداخته شده است و مرکز نظارت، ارزیابی و تضمین کیفیت وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، این مأموریت خطیر را در دستور کار خود قرار داده است. یکی دیگر از چالش‌های اساسی که در حوزه آموزش عالی وجود دارد، دور شدن دانشگاه‌ها و موسسات آموزش عالی از مأموریت‌های پیش‌بینی شده در زمان تاسیس و بر اساس اساسنامه خود می‌باشد؛ به طوری که مفهوم دانشگاه را تحت‌الشعاع قرار داده است و یکی از برنامه‌ها و راهبردهای وزارت عتف بازنگری در مأموریت‌ها و بازگشت دانشگاه‌ها به مأموریت‌های اصلی در زیرنظام‌های آموزش عالی است. ورود برخی از دانشگاه‌ها در دوره‌های مقطع دار، ورود دانشگاه‌های دولتی در حوزه‌های غیرمأموریتی خود منجر به افت کیفیت آموزش و در نتیجه فرایند یاددهی و یادگیری شده است که امید است با بازنگری در مأموریت‌ها و وظایف زیرنظام‌های مختلف و اصلاح رویکرد و نگاه تصمیم‌سازان و تصمیم‌گیران و مجریان حوزه آموزش عالی، شاهد ارتقای کیفیت در نظام‌های آموزش عالی و یاددهی و یادگیری در این زیرنظام‌ها باشیم."

در ادامه و به عنوان دومین سخنران پانل، آقای دکتر صفری در خصوص **"بالندگی اعضای هیات علمی"**، اظهار داشت: "کیفیت در آموزش عالی مقوله‌ای است که اخیراً با توجه به شرایط محیطی، کمبود دانشجویان ورودی، محدود بودن منابع، ناگزیر به آن پرداخته می‌شود. یکی از کنشگران و بازیگران اصلی در ارتقای کیفیت یاددهی و یادگیری در دانشگاه‌ها، اعضای هیات علمی هستند که خود نیازمند ارتقا و توانمندسازی هستند که تحت عنوان بالندگی اعضای هیات علمی از آن یاد می‌شود و ضرورت دارد به آن پرداخته شود؛ چرا که بالندگی اعضای هیات علمی منجر به بالندگی فرایند یاددهی و یادگیری شده که خود منجر به تربیت دانش‌آموختگان متخصص و بالنده خواهد شد که این برون‌داد در حوزه تصمیم‌سازی و تصمیم‌گیری، اثرگذار بوده و در نهایت، پیامد این چرخه، جامعه بالنده خواهد بود. شایان ذکر است که این چرخه متوقف نشده و تنها در موقعیت جدید ادامه می‌یابد و به همین دلیل می‌توان گفت که بالندگی اعضای هیات علمی مبدا یک سفر است و نه مقصد. عوامل موثر در بالندگی اعضای هیات علمی درونی (فردی) و بیرونی (حوزه ستاد و صف) است که در حوزه فردی می‌توان به عواملی از قبیل رویکرد و نگاه عضو هیات علمی، عضویت در هیات علمی به عنوان حرفه و نه شغل، توجه به ضرورت و نیاز مستمر به بالندگی توسط عضو هیات علمی، خود انگیزی و نگاه چند وجهی به بالندگی اشاره کرد.

از عوامل بیرونی می‌توان به دو بخش نظری و ساختاری اشاره نمود که در بخش نظری، می‌توان به رویکرد مسئولین نسبت به اعضای هیات علمی و بالندگی آن‌ها، مشارکت دادن اعضا در تصمیم‌سازی و تصمیم‌گیری، واگذاری اختیارات به دانشگاه به عنوان مرکز تجمع خرد و عقلانیت اشاره کرد. در بخش ساختاری، ایجاد مرکز بالندگی اعضای هیات علمی در حوزه ستاد و صف که خوشبختانه در برخی از دانشگاه‌ها این اتفاق افتاده است و در حوزه ستاد وزارت نیز در ساختار جدید پیشنهادی، مرکز امور اعضای هیات علمی تشکیل می‌شود که بخشی از این مرکز، مسئولیت سیاست‌گذاری و حمایت و پشتیبانی حوزه بالندگی اعضای هیات علمی را بر عهده خواهد داشت."

پاورپوینت سخنرانی آقای دکتر صفری:

به نام خدا

بالندگی اعضای هیأت علمی

چالشها و الزامات

تعریف بالندگی هیأت علمی

بالندگی هیأت علمی شامل:
فعالیت‌های برنامه ریزی شده و نشده (رسمی و غیررسمی)

هدف: افزایش دانش و آگاهی

نسبت به: کارکردهای خود و محیط کار (دانشگاه)

به منظور: افزایش اثربخشی و کارایی

در سه سطح:

- **شهروند سازمانی (فردی، با عقاید، اخلاقیات و شخصیتی منحصر به فرد، تبادل تجربیات)**
- **سطح حرفه‌ای (ارائه خدمات مورد نیاز سازمان و جامعه)**
- **سطح مدرسی (آموزشی)**

ضرورت بالندگی هیات علمی

عوامل مربوط به فرد هیات علمی

- داشتن روحیه خودباوری و تقویت آن
- باور و ترویج فرهنگ یادگیری مستمر در بین اعضای هیات علمی
- تغییر در نگاه اساتید به دانشجویان به عنوان دانشجو و نه منبع درآمد
- داشتن نگاه حرفه ای به هیات علمی بودن و نه صرفاً به عنوان یک شغل
- تأمل و تفکر مداوم در کارکردهای خود و سازمان دانشگاه

تواناییهای عضو بالنده

- **دانش گسترده:** شما نه تنها باید دانش گسترده ای در زمینه تخصصی خود داشته باشید، بلکه طیف وسیعی از دانش های چند وجهی از جمله دانش مفهومی، دانش تشخیصی، دانش ارزیابی، درک روش شناسی تغییر و تعهد اخلاقی را دارا باشید.
- **دانش عملی و ارتباطی:** شما باید قادر به گوش دادن، اعتماد، ایجاد ارتباط، مشاهده، تشخیص و گزارش باشید. برای مقابله با انواع مختلف رفتارها باید انعطاف پذیر باشید.
- **انگیزش:** شما نباید تنها قادر به انگیزش دیگران باشید، بلکه باید از انگیزه های خود آگاه شوید (ما که هستیم، چرا و چه چیزی را انجام می دهیم).
- **صداقت:** شما باید صادق باشید. شما باید مطابق با ارزش هایی که می خواهید در سازمان ارتقا دهید، عمل کنید. به عنوان مثال، اگر شما یک نوع مدیریتی را پیشنهاد می کنید که مشارکت مستقل را می طلبد، نباید سعی کنید این تغییرات را بدون مشارکت اعضای سازمانی تحمیل کنید. به عبارت دیگر، شما باید به آنچه که موعظه می کنید عمل نمایید.

عوامل مربوط به مسئولان آموزش عالی

چالشهای عملی (ساختاری یا اجرایی)

- ۱- نبود یا کمبود مرکز بالندگی در ستاد و صف
- ۲- کمبود آمادگی حرفه ای و دانشی اعضای هیأت علمی برای شروع حرفه خود (مخصوصاً دانشجویان بورسیه دکتری)
- ۳- دغدغه مالی و معیشتی: فعالیتهای غیردانشگاهی و چند دانشگاهی هیأت علمی
- ۴- کوتاهی در مشارکت دادن هیأت علمی (یا مشارکت صوری) در تصمیم سازیها و تصمیم گیریها (از جمله در تدوین آیین نامه ها و مقررات)
- ۵- اعمال رویکردهای غیر علمی و سیاسی در اداره دانشگاهها

چالشهای نظری (مفهومی یا اعتقادی)

- ۱- نبود باور به مفهوم و فرایند بالندگی هیأت علمی در بین مسئولان
- ۲- جایگاه و شأنیت هیأت علمی در نظام آموزش عالی و نظام اجتماعی
- ۳- بالندگی هیأت علمی مبدا یک سفر است نه مقصد سفر
- ۴- تنزل دادن بالندگی به برگزاری کارگاه آموزشی
- ۵- تنزل حرفه هیأت علمی به شغل (منبع درآمد)
- ۶- کمبود اعتماد و اعتقاد به دانشگاه و دانشگاهیان به عنوان مرکز تجمع عقلانیت

Competencies for Developed Faculty

- **Broad knowledge:** You must not only have broad industry knowledge but a broad range of multidisciplinary knowledge, including conceptual knowledge, diagnostic knowledge, evaluative knowledge, an understanding of methodology for change, and ethical Commitment.
- **Operational and relational knowledge:** You must be able to listen, trust, form relationships, observe, identify, and report. You must be flexible to deal with different types of relationships and behaviors.
- **Sensitivity and maturity:** You must not only be able to demonstrate sensitivity to others, but you must also be sensitive and mature enough to be aware of your own motivations. (who we are and why we do what we do).
- **Authenticity:** You must be authentic. You must act in accordance with the values you seek to promote in the organization. For example, if you recommend a form of management that permits subordinate participation, you should not attempt to impose these changes without the participation of the organizational members. **In other words, you should practice what you preach.**

پانل سوم: ارتقای کیفیت در آموزش فنی و حرفه‌ای

رئیس پانل: آقای دکتر یدالله مهرعلیزاده، استاد دانشگاه شهید چمران اهواز

دبیر پانل: آقای دکتر رضا نصری، مدیرکل آموزش و پرورش استان ایلام

سخنران اول: آقای دکتر علیرضا طاهرپور شلمانی، مدیرکل دفتر نظارت، بهسازی و هدایت شغلی سازمان

آموزش فنی و حرفه‌ای، اعتبارسنجی و تاثیر آن بر نظام یاددهی و یادگیری مهارتی

سخنران دوم: آقای دکتر جلالی، مدیرکل آموزش فنی و حرفه‌ای استان اصفهان، تدوین الگوی سرآمدی

آموزش‌های مهارتی بر اساس نظام دوگانه

پرسش و پاسخ

در ابتدای پانل، آقای دکتر مهرعلیزاده گزارشی از وضعیت آموزش‌های مهارتی و فنی و حرفه‌ای و جایگاه آن در برنامه‌های توسعه چهارم و پنجم کشور ارائه داد و افزود: "در برنامه‌های توسعه چهارم و پنجم کشور، سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای متولی آموزش‌های غیررسمی مهارتی در کشور بوده است. علیرغم اینکه برنامه‌های اشتغال فراگیر، کارورزی یعنی کارآموزی در محیط واقعی کار و اشتغال روستائیان، همه در فرایند خود به آموزش‌های مهارتی وابسته هستند اما در برنامه ششم توسعه متاسفانه به‌طور شفاف اسمی از این آموزش‌ها برده نشده است."

سپس آقای دکتر طاهرپور شلمان به تشریح موضوع **اعتبار سنجی و تاثیر آن بر نظام یاددهی و یادگیری** پرداخت و در ادامه ضمن تاکید بر لزوم توجه به آموزش‌های مهارتی در برنامه‌ها و سیاست‌های آموزشی و توسعه‌ای کشور، در بیان گستره فعالیت‌های سازمان آموزش و پرورش افزود: "در سال 1396 سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای کشور توانست 150 میلیون ساعت آموزش را در 900 استاندارد مختلف در سطح کشور در 600 مرکز آموزش دولتی و 110000 آموزشگاه آزاد فنی و حرفه‌ای در 4 حوزه مختلف صنعت و معدن، خدمات، کشاورزی، فرهنگ و هنر را به متقاضیان ارائه نماید. امسال پیرو دستور مقام معظم رهبری و تفاهم نامه با ستاد کل نیروهای مسلح، آموزش مهارتی یکصد هزار سرباز در برنامه قرار گرفته است."

در ادامه پانل سوم، آقای دکتر جلالی درخصوص **تدوین الگوی سرآمدی آموزش‌های مهارتی بر اساس نظام دوگانه**، به سخنرانی پرداخت.

پاورپوینت سخنرانی آقای دکتر جلالی:

ضرورت آموزشهای فنی و حرفه ای

آموزش های مهارتی باید با انتقال مهارت و شایستگی ، پاسخگوی نیازهای در حال تغییر بازار کار بوده و برابری فرصت ها را برای همه افراد جامعه محقق سازد ، این نوع آموزش از ارکان توسعه پایدار است که یکی از آرمان های جوامع بشری بوده و هست . همانگونه که سازمان های جهانی نیز راههای دستیابی به توسعه پایدار را بدون در نظر گرفتن شرایط اختصاصی و اقلیمی کشورها؛ آموزش های فنی و حرفه ای معرفی نموده اند : پیشرفت صنعتی ، افزایش درآمد سرانه، افزایش رضایتمندی و توانمندی های فردی ، اشتغال ملید و ... نیز از دستاوردهای این مهم است.

موانع پیش روی آموزشهای فنی و حرفه ای

فقدان نگرش جامع به این آموزش ها
عدم تناسب کم میان بازار کار و آموزش
اجرای نشدن قوانین مصوب
اصلاح نشدن هرم نظامی
جذابیت بالای دانشگاهها و مدرک گرایی
هزینه سرانه بالای آموزشهای مهارتی برای دولت

کمبود نیروی کار ماهر
بیکاری
شکاف بین آموزش و صنعت

مشکلات
اجتماعی

طرح دوره های آموزشی ۱۸ ماهه

با توجه به تجربه موفق آلمان از اوایل سال ۱۳۶۳ سازمان سرمایه گذاری و کمکهای اقتصادی و فنی ایران وابسته به وزارت امور اقتصادی و دارایی برای ارتقاء توان فنی و مهارتهای حرفه ای نیروی انسانی موردنیاز صنایع کشور اقداماتی را در خصوص همکاری شرکتهای آلمانی با متولیان آموزش فنی و حرفه ای ایران آغاز کرد. در تاریخ ۱۳۶۴/۵/۲۷ توافقنامه ای بین سازمان آموزش فنی و حرفه ای و اتحادیه فدرال صنایع آلمان و همچنین مؤسسه عام المنفعه «کارل دوسیرگ» به امضاء رسید. هدف از اجرای این طرح تدوین نظام جدید دوره های آموزش فنی و حرفه ای و تربیت کارگر متخصص در دوره های ۱۸ ماهه بود. بر اساس ارزیابی شرکت های آلمانی، در فاصله سال ۱۳۶۶ که اولین دوره کارآموزان این برنامه در مرکز آموزش فنی و حرفه ای کرج پذیرفته شدند تا سه ماهه اول سال ۱۳۷۷ بیش از ۲۳۵۰ نفر موفق به طی این دوره ها شده اند.

حرفه های اصلی شامل : ماشین ابزار، تعمیرکار ماشین آلات صنعتی (مکانیک صنایع)، مکانیک خودرو، جوشکاری، تأسیسات آب و گاز و تهویه مطبوع، برق صنعتی و ماشینهای الکترونیکی، الکترونیک صنعتی، ذوب فلزات و ریخته گری، مدلسازی و نقشه کشی است که در چند استان کشور به صورت پایلوت به اجرا درآمد.

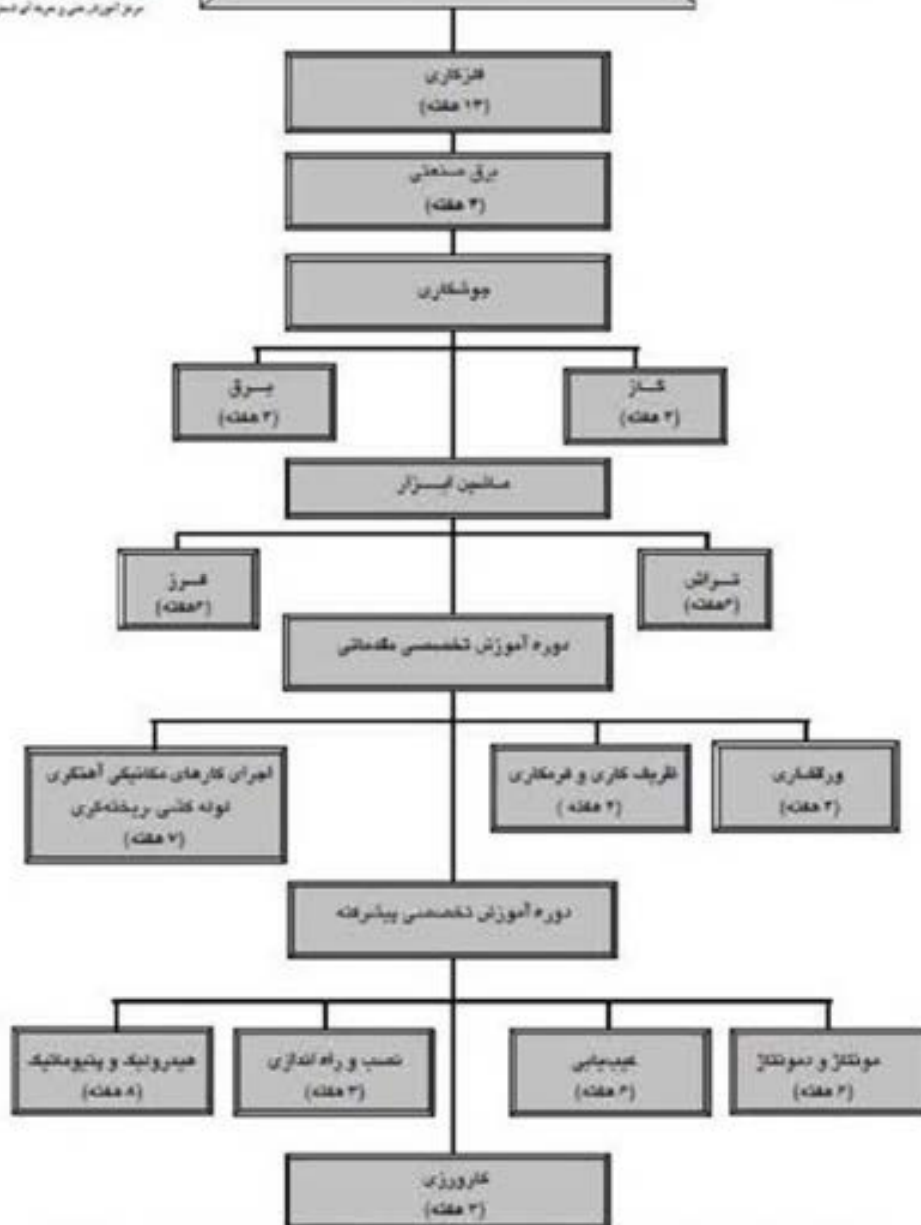

سازمان آموزش عالی و حرفه‌ای
ایران - وزارت علوم، تحقیقات و فناوری
موسسه آموزش عالی خوارزمی - مشهد

جمهوری اسلامی ایران
وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

رشته آموزشی مکانیک صنایع
طرح ۱۸ ماهه ایران و آلمان (۲۸۰۰ ساعت تخصصی)
دارای کد بین‌المللی ۸۰۴۱-۱۰

کارآموزان ضمن آموزشهای عملی بشروح عناوین فوق از دروس تئوری حساب فنی، درس فنی، موادشناسی، نقشه کشی نقشه خوانی و حفاظت و ایمنی ((پیشگیری از حوادث و بهداشت کار)) نیز استفاده می نمایند.
۱۰۰۰ . ۴ . ۱۰۰۰

آسیب شناسی طرح ۱۸ ماهه

- متناسب نبودن هدف کارآموزان شرکت کننده در دوره با هدف سازمان از برگزاری طرح
- کارآموزان توانایی، استعداد و انگیزه و رغبت لازم جهت اشتغال در صنعت را نداشتند
- ناتوانی مجریان طرح ۱۸ ماهه در ایجاد جذابیت و اطلاع رسانی قوی برای طرح
- توانایی، تخصص و مهارت مربیان در طولانی مدت متناسب با نیاز بازار کار نبوده
- مهارت های آموزش داده شده از انسجام و یکپارچگی بعشا برخوردار نبود که این امر با روح کلی و اهداف طرح مغایرت داشت
- ساختار مدیریتی متمرکز و بدون چشم انداز بلند مدت
- عدم شناخت کافی از جایگاه طرح در دستگاههای مرتبط و منابع
- عدم برگزاری آزمون در پایان هر قسمت از آموزش طرح ۱۸ ماهه
- عدم بروز رسانی در روند اجرایی و محتوای طرح مطابق با شرایط بازار
- اجرای کامل به صورت دولتی بدون کمک از بنگاههای اقتصادی

مهارت آموزی در محیط کار واقعی (مصوبه هفاد و بنجمن جلسه شورای عالی اشتغال مورخ ۱۳۹۵/۱۱/۰۵)

یکی از روش های آموزش فنی و حرفه ای است طی آن مهارت و شایستگی های مورد نیاز در چهارچوب استانداردهای آموزشی سازمان از مربی به مهارت آموز همزمان با فرآیند تولید محصول و ارائه خدمت منتقل می گردد.

تجربه کشورهای پیشرفته در تحول آموزشهای مهارتی

با عنایت به اینکه یکی از مشکلات عمده در فعالیتهای واحدهای صنفی و صنعتی در ایران، کمبود نیروهای ماهر و متخصص و صاحب مهارت است، بهره گیری از تجربه کشورهای موفق دنیا در ارائه آموزشهای مهارتی و حرفه ای به جوانان و نیروی کار می تواند در رفع این مشکل موثر واقع شود. کشور آلمان بزرگترین اقتصاد اروپا و از بزرگترین کشورهای صنعتی و صادرکننده جهان به شمار می رود که برای کسب این جایگاه و پایداری در آن، سیاستهای حمایتی و برنامه های بسیاری را در بخش های مختلف صنفی و صنعتی از سال های دور به مورد اجرا گذاشته است. یکی از مهمترین اقدامات و سیاست های حمایتی این کشور که جایگاهی ممتاز در جهان دارد نظام دوگانه آموزش های حرفه ای است.

در نظام آموزش دوگانه آموزش ها به طور همزمان در مراکز آموزش حرفه ای و در محیط کار واقعی اجرا می شود.

مزیت های نظام آموزش دوگانه

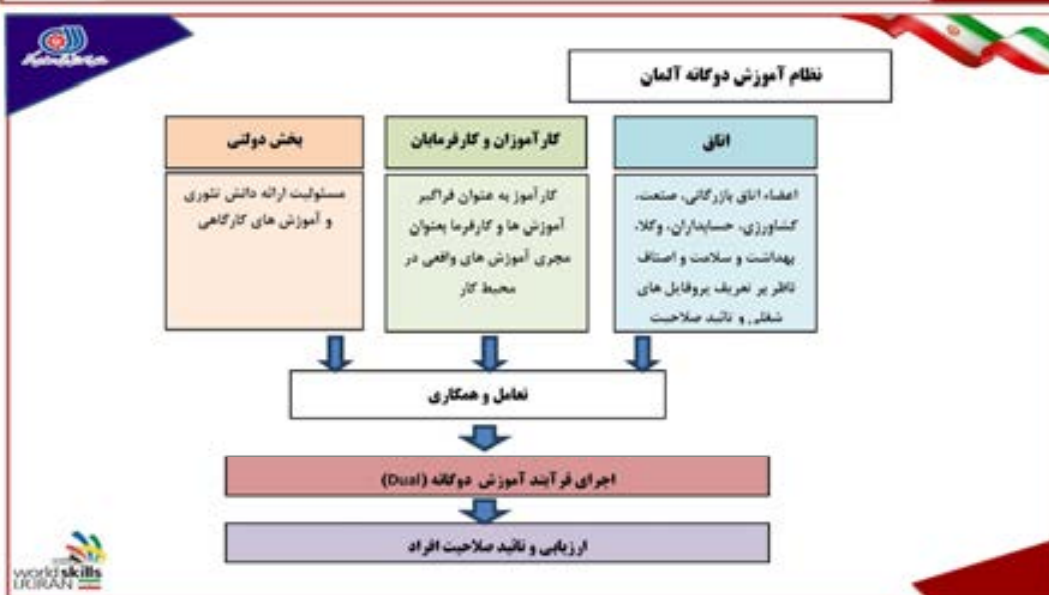
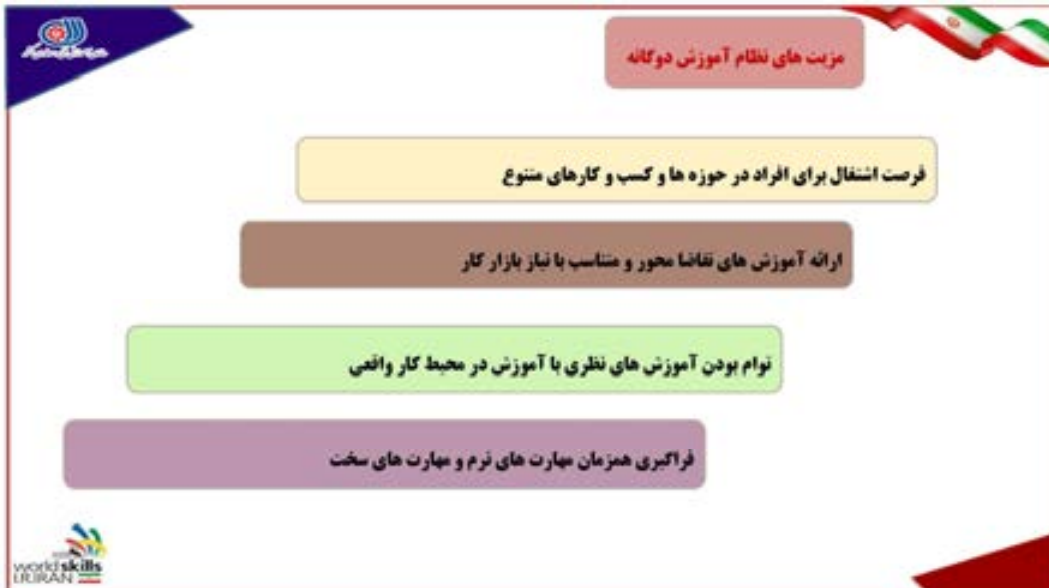
تربیت نیروی کار ماهر و خلاق مورد نیاز بخش های مختلف صنفی و صنعتی

مشارکت جامعه، دولت و کارفرمایان در اجرا و تامین بودجه آموزش ها

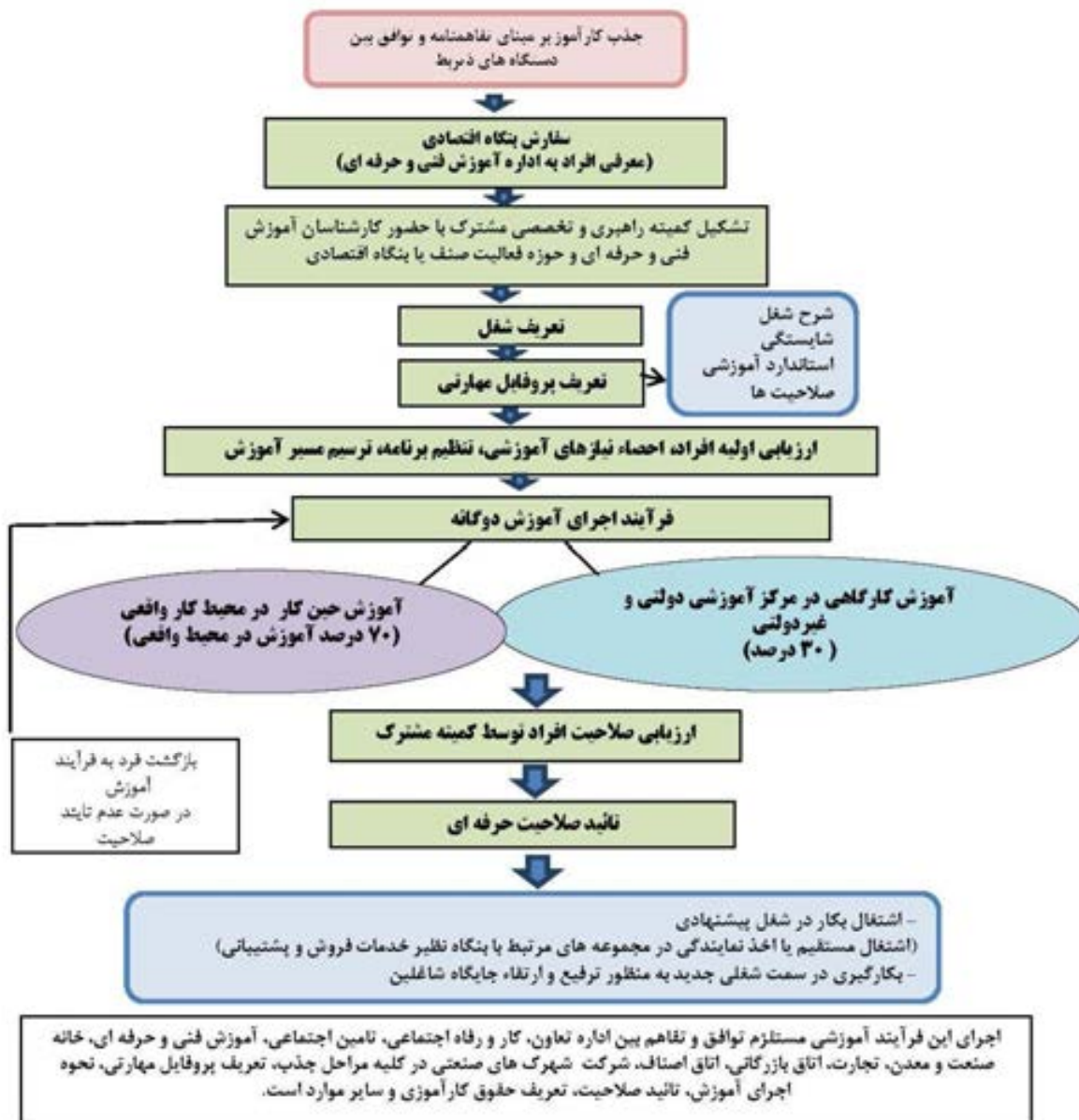
ایجاد امکان فراگیری مهارت هایی با دامنه بکارگیری وسیع و گسترده

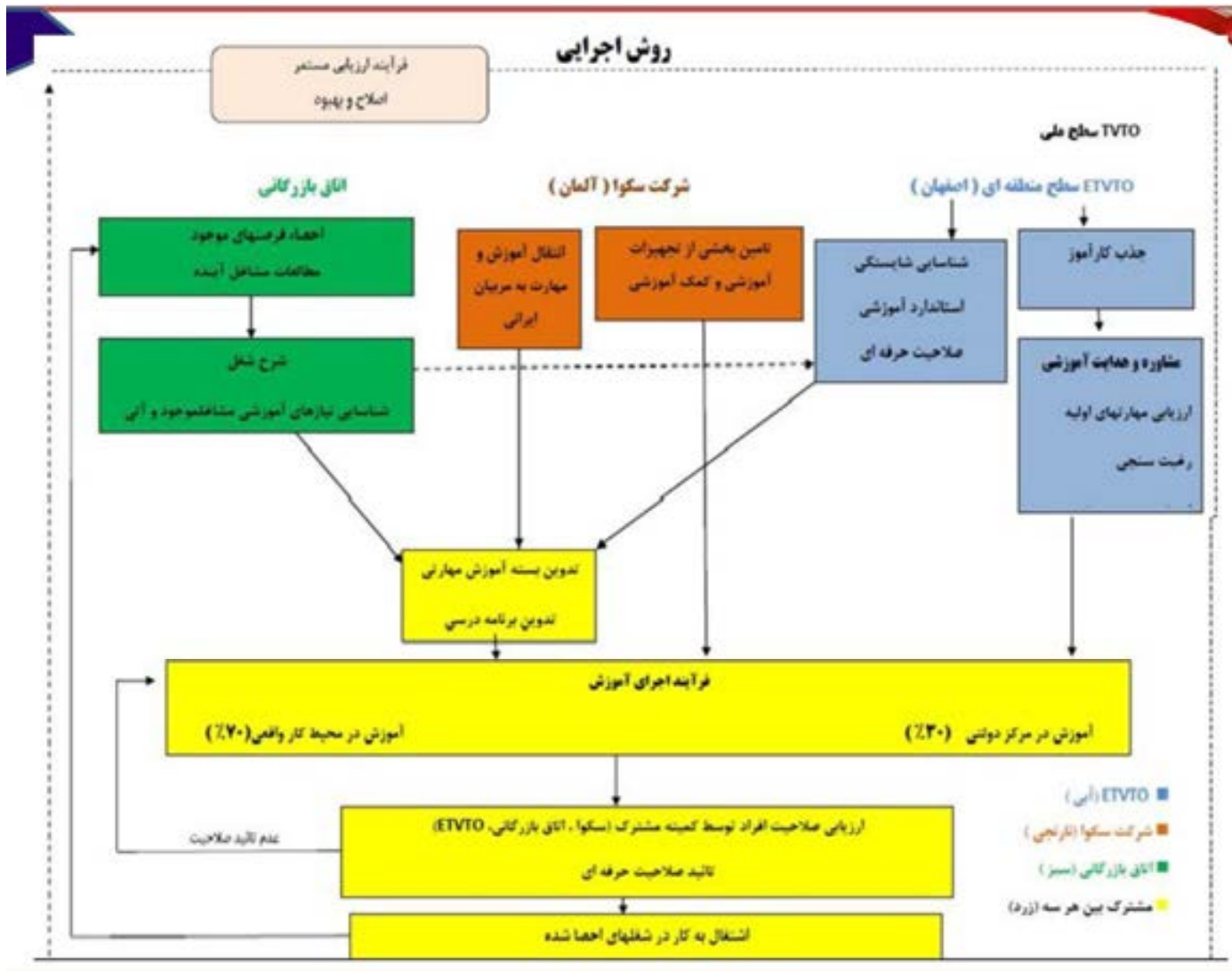
وجود مشوق های حمایتی برای کارآموزان در طول فرآیند آموزش

ایجاد فرصت و شرایط مناسب برای کارفرمایان جهت ارزیابی و تأیید صلاحیت شغلی افراد

مدل پیشنهادی اجرای نظام آموزش دو گانه در استان اصفهان

پانل چهارم: ارتقای کیفیت در آموزش پزشکی

رئیس پانل: آقای دکتر حمید اکبری، قائم مقام معاون آموزشی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی

دبیر پانل: آقای دکتر محمدحسین آیتی، دبیر کمیسیون ارزشیابی متون و منابع مرجع علوم پزشکی

سخنران اول: آقای دکتر عظیم میرزازاده، رئیس مرکز مطالعات و توسعه آموزش پزشکی، دستاوردهای آموزش پزشکی

سخنران دوم: آقای دکتر اکبر فتوحی، دبیر شورای گسترش دانشگاه‌های پزشکی، برنامه توسعه کیفی آموزش پزشکی بر اساس سند آمایش توسعه آموزش عالی سلامت پرستش و پاسخ

آقای دکتر عظیم میرزاده، به عنوان اولین سخنران پانل، "دستاوردهای آموزش پزشکی" را از دو منظر نگاه کلان نگری و سیاستگذاری، و نگاه برنامه‌ریزی و اجرایی مورد بررسی قرار داد. وی در بحث کلان نگری، سیاستگذاری و برنامه‌ریزی‌های کلان تحول و نوآوری در آموزش علوم پزشکی را مطرح کرد و در بحث برنامه‌ریزی و اجرا، چالش‌های پیش روی آموزش در حوزه علوم پزشکی و اقدامات انجام شده برای مواجهه با چالش‌های موجود را تشریح کرد.

پاورپوینت سخنرانی آقای دکتر عظیم میرزاده:

دکتر عظیم میرزاده
 دانشیار دانشکده علوم پزشکی تهران
 رئیس مرکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی
 وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی

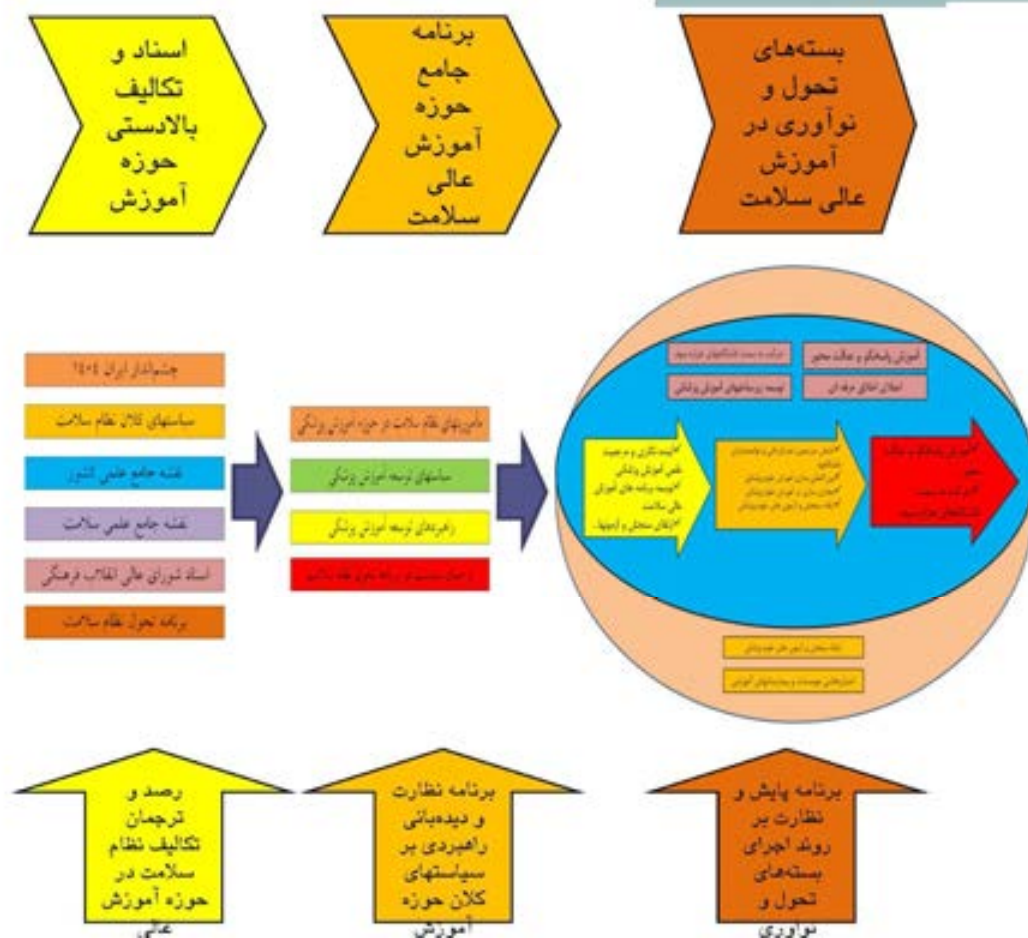
طرح تحول و نوآوری در آموزش علوم پزشکی

5

بسته های تحول و نوآوری در آموزش؛ همسو با آینده

- حوزه آموزش وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی با توجه به **آینده و نیازهای کشور**، بسته های تحول و نوآوری در آموزش علوم پزشکی را تدوین نمود.
- در این بسته ها، **عمده دغدغه های موجود در مسیر آینده آموزش پزشکی** مدنظر قرار گرفت.
- با گذشت ۳ سال از اجرای این بسته ها، **نشانه های تحول و تغییر در آموزش پزشکی** در حال نمایان شدن است.

بسته های تحول و نوآوری در آموزش علوم پزشکی

۹۴-۹۶

- بسته آینده نگاری و مرجعیت علمی در آموزش پزشکی
- بسته حرکت به سوی دانشگاههای نسل سوم
- بسته آموزش پاسخگو و عدالت محور
- بسته توسعه راهبردی، هدفمند و مأموریت گرای برنامه های آموزش عالی سلامت
- بسته آمایش سرزمینی، مأموریت‌گرایی، تمرکززدایی و ارتقای توانمندی دانشگاهها
- بسته اعتلای اخلاقی حرفه ای
- بسته بین‌المللی سازی آموزش علوم پزشکی
- بسته توسعه آموزش مجازی در علوم پزشکی
- بسته ارتقاء نظام ارزیابی و آزمون های علوم پزشکی
- بسته اعتباربخشی مؤسسات و بیمارستانهای آموزشی
- بسته توسعه و ارتقای منابع و زیرساختهای آموزش علوم پزشکی

تحول و نوآوری در آموزش علوم پزشکی
در دولت دوازدهم (۱۴۰۰-۱۳۹۶)

بازنگری بسته های تحول با ارائه نظرات مدیران ستادی آغاز گردید.

- چارچوب کلی بسته ها چندان تغییر نخواهد کرد.
- محورها و اهداف هر بسته به تناسب شرایط جدید تغییراتی را داشته است.
- بسته های نوین تا حد زیادی شلخص مدار شده و به صورت کمی سنجیده خواهند شد.
- مأموریت‌های واسپاری شده نیز متناسب شرایط جدید دانشگاهها مورد بازنگری قرار خواهند گرفت.

در دوره جدید، مأموریتها به تناسب سطوح سازمانی واسپاری خواهد شد.

تحلیل سیستمی نظام آموزش علوم پزشکی

اجزای سیستم آموزشی

- دانشجویان
- هیات علمی
- امکانات و منابع آموزشی
- پیامدها (توانمندی ها)
- محتوای آموزشی
- روش های یاددهی - یادگیری
- ارزیابی دانشجویان
- ارزشیابی دوره
- بستر آموزشی

چالش‌ها - دانشجویان

- تغییرات نسلی (نسل هزاره)
- روش پذیرش دانشجو (تاکید صرف روی محفوظات و IQ) در بسیاری از رشته‌ها (اعم از دکترای حرفه‌ای و دستیاری بالینی)
- ظرفیت پذیرش دانشجو در مقایسه با امکانات و زیرساخت‌های موجود

اقدامات انجام شده

- پذیرش دانشجو از مقطع کارشناسی (به صورت پایلوت) در یکی از دانشگاه‌های علوم پزشکی برای پیاده‌سازی روش‌های متنوع پذیرش دانشجو
- انجام پروژه‌های متعدد برای ارزیابی نیاز نیروی انسانی با هدف برنامه‌ریزی بهینه نیروی انسانی

چالش‌ها - اعضای هیات علمی

- تغییر در ارزش‌های جامعه (تغییر از مسوولیت محوری به منفعت محوری)
- کاهش انگیزه برای فعالیت به عنوان عضو هیات علمی
- کمبود هیات علمی
- فشار بار آرایه خدمات (در حیطه بالینی)
- تغییر در اولویت‌گذاری در رسالت‌های دانشگاه (آموزش در مقابل پژوهش و آرایه خدمات) و تاثیر آن در نظام ارزشیابی اعضای هیات علمی
- ضعف در نظام جذب اعضای هیات علمی
- ضعف نظام ارزشیابی کیفیت و کمیت عملکرد اعضای هیات علمی

اقدامات انجام شده - هیات علمی

- توانمندسازی آموزشی اعضای هیات علمی
- ارزشیابی کیفیت عملکرد آموزشی اعضای هیات علمی
- ارزشیابی کمیت عملکرد اعضای هیات علمی
- اصلاح فرایند جذب اعضای هیات علمی
- نظام شناسایی و امتیازدهی دانش پژوهی آموزشی

چالش‌ها - توانمندی‌ها (پیامدهای) دانش آموختگان

- مشخص نبودن توانمندی‌های دانش آموختگان بر اساس نیازهای جامعه

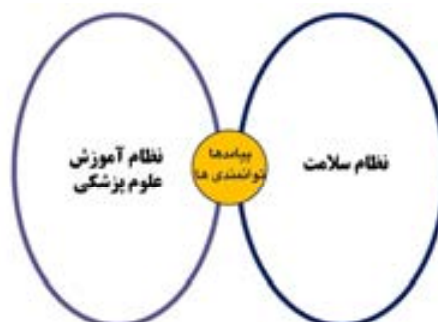
آموزش مبتنی بر پیامدها

آموزش مبتنی بر توانمندی ها

آموزش مبتنی بر توانمندی ها/پیامدها

اقدامات انجام شده - توانمندی های دانش آموختگان

- تدوین توانمندی های دانش آموختگان در رشته پزشکی عمومی
- شروع پیاده سازی آموزش مبتنی بر توانمندی
- انجام پروژه هایی برای تدوین توانمندی ها در مقاطع دیگر

چالش‌ها - محتوای آموزشی

- انفجار اطلاعات در حوزه علوم پزشکی
- تفاوت در مفهوم علم اندوژی (تسلط کامل بر محتوای مورد نیاز در مقابل تسلط پیدا کردن بر جستجو و یافتن محتوا)
- تاکید بر محتوای دانشی در مقابل محتوای مهارتی و نگرشی
- ضعف حضور محتوای رفتاری - اجتماعی (اخلاق و تعهد حرفه ای، مهارت های ارتباطی، تفکر نقاد، استدلال و حل مساله)

اقدامات انجام شده - محتوای آموزشی

- بازنگری محتوای آموزشی با رویکرد:
 - تقویت محتوای مهارتی
 - تقویت علوم رفتاری - اجتماعی از طریق گنجاندن مواردی نظیر:
 - اخلاق و تعهد حرفه ای
 - مهارت های ارتباطی
 - تفکر نقاد، استدلال و حل مساله
 - تلاش برای مدیریت فربهی برنامه (curriculum overload)

چالش‌ها - روش های یاددهی و یادگیری

- تاکید بیش از حد بر سخنرانی غیرتعاملی به عنوان روش غالب در کلاس های درس
- تضعیف استفاده از روش های آموزش مناسب برای مهارت ها
- تفاوت ترجیحات فراگیران و اعضای هیات علمی در مورد روش های آموزشی
- تضعیف آموزش مبتنی بر بیمار در حوزه آموزش بالینی

اقدامات انجام شده - روش های یاددهی - یادگیری

• به کارگیری روش های آموزشی تعاملی:

• Flipped classroom

• Team Based Learning

• آموزش مجازی

• آموزش در مراکز مهارت های بالینی

چالش ها - ارزیابی فراگیران

• تفاوت کیفیت ارزیابی ها در سطح کشوری

• تاکید بیش از حد بر سوالات چند گزینه ای (کتبی)

• تاکید بیش از حد بر ارزیابی محفوظات و سطوح پایین شناختی

• نیاز جدی به ارزیابی های صلاحیت بالینی به دلیل ماهیت خاص آموزش بالینی

• کمبود ارزیابی های سازنده در مقابل ارزیابی تجمعی (ضعف ارایه بازخورد)

چالش ها - ارزشیابی دوره

• ضعف نظام تضمین کیفیت در سطح کشوری و دانشگاهی

• ضعف زیرساخت های مورد نیاز (امکانات، فضا، متخصص و کارشناس) برای ارزشیابی

اقدامات انجام شده - ارزشیابی دوره

- ارزشیابی های بیرونی:
 - اعتباربخشی موسسات آموزشی
 - اعتباربخشی دوره های آموزشی
 - اعتباربخشی بیمارستان های آموزشی
- ارزشیابی درونی:
 - خودارزیابی های مبتنی بر استانداردهای اعتباربخشی

اقدامات انجام شده- بستر آموزش

- استقرار مراکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی در کلیه دانشگاه های علوم پزشکی کشور
- برگزاری جشنواره آموزشی شهید مطهری در دو سطح کشوری و دانشگاهی برای ترویج فعالیت های ارتقای کیفیت آموزشی
- راه اندازی مرکز ملی تحقیقات راهبردی آموزش علوم پزشکی به عنوان مرجع حمایت از پژوهش ها و طرح های توسعه آموزشی
- برگزاری سالانه همایش کشوری آموزش علوم پزشکی

سخن آخر

- در حال حاضر در هر دو سطح کلان و خرد در حال اقدام برای ارتقای کیفیت آموزش علوم پزشکی هستیم
- در عین حال چالش های پیش رو بسیار بیشتر از اقدامات انجام شده هستند.
- این امر جهانی است و مختص کشور ما نیست:

آقای دکتر اکبر فتوحی، در سخنرانی خود با عنوان "برنامه توسعه کیفی آموزش پزشکی بر اساس سند آمایش توسعه آموزش عالی سلامت"، ابتدا ضمن تاکید بر اهمیت آمایش سرزمین بویژه در حوزه آموزش عالی سلامت، به مصوبه شورای عالی انقلاب فرهنگی در مورد سیاست ها و ضوابط اجرائی آمایش آموزش عالی در عرصه سلامت در جمهوری اسلامی ایران اشاره کرد و در ادامه اظهار داشت: "مصوبه آمایش سرزمینی آموزش عالی سلامت در یک نگاه شامل پنج ماده است که عبارتند از: 1- آمایش سرزمینی دانشگاه های علوم پزشکی و تشکیل مناطق آمایشی ساماندهی بخش غیردولتی 2- مأموریت محور نمودن دانشگاه های علوم پزشکی و مناطق آمایشی 3- راه اندازی مجتمع های آموزش عالی سلامت و تامین نیازهای بومی 4- ساماندهی گسترش محیطی آموزش عالی سلامت بر مبنای آمایش سرزمینی 5- مستندسازی و گزارش دهی اقدامات." دکتر فتوحی در ادامه، اقدامات صورت گرفته در زمینه استقرار آمایش سرزمینی آموزش عالی سلامت بر اساس مواد فوق را به طور کامل تشریح کرد.

پاورپوینت آقای دکتر فتوحی:

1

2

مصوبه «سیاست‌ها و ضوابط اجرایی آمایش آموزش عالی در عرصه سلامت در جمهوری اسلامی ایران»

3

مصوبه آمایش سرزمینی آموزش عالی سلامت در یک نگاه

- ✓ ماده ۱: آمایش سرزمینی دانشگاه‌های علوم پزشکی و تشکیل مناطق آمایشی،
ساماندهی بخش غیردولتی
- ✓ ماده ۲: مأموریت محور نمودن دانشگاه‌های علوم پزشکی و مناطق آمایشی
- ✓ ماده ۳: راه اندازی مجتمع‌های آموزش عالی سلامت و تأمین نیازهای بومی
- ✓ ماده ۴: ساماندهی گسترش محیطی آموزش عالی سلامت بر مبنای آمایش
سرزمینی
- ✓ ماده ۵: مستندسازی و گزارش دهی اقدامات

4

مروری بر اقدامات صورت گرفته
در زمینه استقرار آمایش سرزمینی آموزش عالی سلامت

5

کلان مناطق آمایشی کشور

- ✓ منطقه یک: دانشگاههای علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی گیلان، مازندران، بابل، گلستان، سمنان، شاهرود
- ✓ منطقه دو: دانشگاههای علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی تبریز، ارومیه، اردبیل
- ✓ منطقه سه: دانشگاههای علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی کرمانشاه، همدان، کردستان، ایلام
- ✓ منطقه چهار: دانشگاههای علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی اهواز، لرستان، دزفول
- ✓ منطقه پنج: دانشگاههای علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی شیراز، جهرم، فسا، بندرعباس، بوشهر، یاسوج
- ✓ منطقه شش: دانشگاههای علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی زنجان، اراک، قزوین، قم، البرز
- ✓ منطقه هفت: دانشگاههای علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی اصفهان، یزد، کاشان، شهرکرد
- ✓ منطقه هشت: دانشگاههای علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی کرمان، زاهدان، رفسنجان، جیرفت، زابل، بم
- ✓ منطقه نه: دانشگاههای علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی مشهد، بیرجند، بجنورد، سبزوار، گناباد، تربت حیدریه
- ✓ منطقه ده: دانشگاههای علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی تهران، شهید بهشتی، ایران، بقیه ا...، شاهد، ارتش، بهزیستی

7

تشکیل ۱۰ دیرخانه کلان منطقه آمایشی

- ✓ کلان منطقه یک: در مازندران
- ✓ کلان منطقه دو: در تبریز
- ✓ کلان منطقه سه: بطور مشترک و متناوب در کرمانشاه و همدان
- ✓ کلان منطقه چهار: در اهواز
- ✓ کلان منطقه پنج: در شیراز
- ✓ کلان منطقه شش: در زنجان
- ✓ کلان منطقه هفت: در اصفهان
- ✓ کلان منطقه هشت: در کرمان
- ✓ کلان منطقه نه: در مشهد
- ✓ کلان منطقه ده: در تهران

8

تشکیل ستاد اجرایی سند آمایش

9

اساسنامه دبیرخانه های کلان مناطق آمایشی ابلاغ شد.

باتوجه به ضرورت یکپارچگی در فرایندهای جاری در دبیرخانه های مناطق آمایشی اساسنامه دبیرخانه های کلان مناطق آمایشی از سوی حوزه معاونت آموزشی تدوین و ابلاغ شد.

10

انتصاب مسئولین هماهنگی مناطق آمایشی

مسئولیت پیگیری و نظارت ستادی بر
 فعالیتهای هر منطقه آمایشی به یکی از
 مدیران ستادی سپرده شده تا با
 هماهنگی مسئولان منطقه ای، امور
 مربوطه را به اجرا برسانند.

11

برگزاری دور اول سفرهای استانی و

جلسه با مسئولین دانشگاهها و دانشکده های سنتر در مناطق آمایشی کشور

12

همکاری دانشگاه آزاد اسلامی با مناطق آمایشی کشور

13

توسعه الگوی آمایش سرزمینی به سایر حیطه های نظام سلامت در قالب هیات های امنای مناطق آمایشی

14

ماده ۲:

مأموریت محور نمودن دانشگاههای علوم پزشکی و مناطق آمایشی

15

اجرای دو مطالعه ملی در جهت استخراج مأموریت های قابل واسطاری به مناطق آمایشی و دانشگاههای علوم پزشکی

فهرست تلفیقی از حیطه های علمی

- ✓ خروجی این دو مطالعه پیشنهاد حدود ۳۰۰ رشته مقطع می باشد.
- ✓ این خروجی یکی از زمینه سازهای احصای مأموریت‌های مرتبط با بسته های تحول و نوآوری است که بر اساس آنها و با توجه به ظرفیتهای موجود در دانشگاههای علوم پزشکی و مناطق آمایشی، حدود ۵۰ مأموریت ویژه استخراج و برای تحقق به این مراکز و بسیاری گردید.

مأموریت گرایی در آموزش علوم پزشکی

مأموریت‌های مشترک میان همه مناطق آمایشی

- ✓ تلاش در جهت استقرار و فعال سازی دبیرخانه منطقه آمایشی با همکاری دانشگاههای علوم پزشکی مستقر در منطقه
- ✓ تلاش جهت ایجاد گفت‌وگوهای تحول و نوآوری در آموزش علوم پزشکی در سطح منطقه و دانشگاهها با استفاده از کلیه ظرفیتهای موجود از سمینارها، نشست‌های علمی، فضای مجازی و ...
- ✓ تدوین ترجمان بسته‌های تحول و نوآوری در آموزش علوم پزشکی در سطح منطقه و دانشگاهها
- ✓ بازنویسی و تدوین برنامه های آموزشی (کوریکولومها) که از سوی معاونت تعیین و ارسال می گردد با همکاری دانشگاههای علوم پزشکی مستقر در منطقه
- ✓ همکاری در اجرایی سازی و استقرار نظام تربیت نیروهای حمواسط و آموزش های مهارتی در سطح منطقه بر اساس ضوابط اعلامی از سوی معاونت در بستر دانشگاههای علوم پزشکی مستقر در منطقه
- ✓ همکاری در گسترش محیطی آموزش عالی سلامت در منطقه بر اساس مصوبات شورای گسترش دانشگاههای علوم پزشکی کشور
- ✓ اجرایی سازی مصوبات و بخشنامه های ارسالی از سوی شورای عالی اخلاق پزشکی و معاونت در سطح منطقه به منظور ترویج و توسعه زیرساخت های اخلاق پزشکی و تعهد حرفه ای در مراکز آموزش عالی نظام سلامت
- ✓ تلاش جهت توسعه فعالیت های بین المللی در منطقه بر اساس نقشه آمایش بین المللی با همکاری کلیه دانشگاههای علوم پزشکی مستقر در منطقه
- ✓ راه اندازی شبکه تبادل اطلاعات علمی و برنامه های آموزشی مشترک با دانشگاه های معتبر جهان بر مبنای نقشه آمایش بین المللی آموزش پزشکی با همکاری دانشگاههای منطقه آمایشی

مأموریت‌های مشترک میان همه مناطق آمایشی

- ✓ راه اندازی مرکز سنجش منطقه ای آموزش پزشکی بر اساس ضوابط و استانداردهای ابلاخی از سوی مرکز سنجش آموزش پزشکی با همکاری دانشگاه‌های علوم پزشکی مستقر در منطقه
- ✓ راه اندازی مرکز سنجش صلاحیت بالینی در منطقه بر اساس ضوابط و استانداردهای ابلاخی از سوی معاونت با همکاری دانشگاه‌های علوم پزشکی مستقر در منطقه
- ✓ اجرای برنامه اجباربخشی موسسه ای دانشگاهها و دانشکده های علوم پزشکی مستقر در منطقه و با همکاری این دانشگاه
- ✓ اجرای برنامه اجباربخشی موسسه ای مراکز آموزشی درمانی (بیمارستانها) مستقر در منطقه با همکاری دانشگاه‌های علوم پزشکی مستقر در منطقه
- ✓ همکاری در اجباربخشی بین المللی دانشگاهها و موسسات آموزش علوم پزشکی مستقر در منطقه و با همکاری این دانشگاه
- ✓ توسعه رشته ها و مقاطع تحصیلی علوم پزشکی بر اساس ظرفیتهای موجود در منطقه و طبق ضوابط شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی و با همکاری کلیه دانشگاه‌های علوم پزشکی مستقر در منطقه
- ✓ توسعه آموزشهای تخصصی و فوق تخصصی در بیمارستان های آموزشی جامع زنان مستقر در منطقه در صورت وجود و یا تلاش در جهت راه اندازی آنها در منطقه با همکاری دانشگاه‌های علوم پزشکی مستقر در منطقه
- ✓ حمایت از شرکت های دانش بنیان مستقر در منطقه در زمینه آموزش پزشکی
- ✓ راه اندازی مراکز آموزشهای مجازی علوم پزشکی در منطقه آمایشی با هماهنگی دانشگاه علوم پزشکی فضای مجازی و با کمک دانشگاه‌های علوم پزشکی مستقر در منطقه

مأموریت‌های ویژه منطقه یک

دانشگاه‌های علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی گیلان، مازندران، بابل، گلستان، سمنان، شاهرود

- ✓ توسعه پزشک خانواده
 - ✓ توسعه دانش و مطالعات سرطان
 - ✓ توسعه دانش گیاهان دارویی
- از مجاری:
- همکاری در تدوین، بازنگری و توسعه کوریکولوم‌های آموزشی مرتبط
 - گسترش زیرساخت‌های لازم برای تربیت سرمایه انسانی موردنیاز منطقه و کشور در زمینه تولید دانش بومی و ارائه خدمات در زمینه گیاهان دارویی
 - تلاش جهت تأمین اعضای هیأت علمی و نیروهای متخصص مرتبط برای توسعه دانش‌های مرتبط با گیاهان دارویی
 - شناسایی و جلب همکاری سایر مراکز و دانشگاه‌های علوم پزشکی کشور، دارای تجارب ارزشمند به منظور توسعه این حیطه

مأموریت‌های ویژه منطقه هفت

دانشگاه‌های علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی اصفهان، یزد، گلستان، شهرکرد

- ✓ توسعه دانش فناوری اطلاعات سلامت
- ✓ توسعه علوم پرستاری
- ✓ توسعه علوم مامایی
- ✓ توسعه الگوهای اعتباربخشی در آموزش علوم پزشکی

از مجاری

- همکاری در تدوین، بازنگری و توسعه کوریکولوم‌های آموزشی مرتبط
- گسترش زیرساخت‌های لازم برای تربیت سرمایه انسانی موردنیاز منطقه و کشور در این زمینه
- تلاش جهت تدوین و بومی سازی مدل‌های کارآمد و مبتنی بر شواهد برای این امر
- شناسایی و جلب همکاری سایر مراکز و دانشگاه‌های علوم پزشکی کشور، دارای تجارب ارزشمند به منظور توسعه این حیطه

امضای تفاهم نامه و اسپاری مأموریتها به مناطق آمایشی

مأموریت‌های و اسپاری شده به مناطق آمایشی بر اساس ملاک‌های زیر صورت گرفته است:

- ✓ ظرفیت‌های اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی مناطق آمایشی، دانشگاهها و مراکز
- ✓ ظرفیت‌های آموزشی پژوهشی و منابع انسانی دانشگاهها، مناطق آمایشی
- ✓ شاخصهای تولید علم در هر یک از مناطق آمایشی و دانشگاهها
- ✓ حضور اساتید برجسته و صاحب نظر و شناخته شده در مناطق آمایشی و دانشگاهها
- ✓ اقتضات بومی مناطق آمایشی و دانشگاهها
- ✓ وجود امکانات و تجهیزات در مناطق آمایشی و دانشگاهها

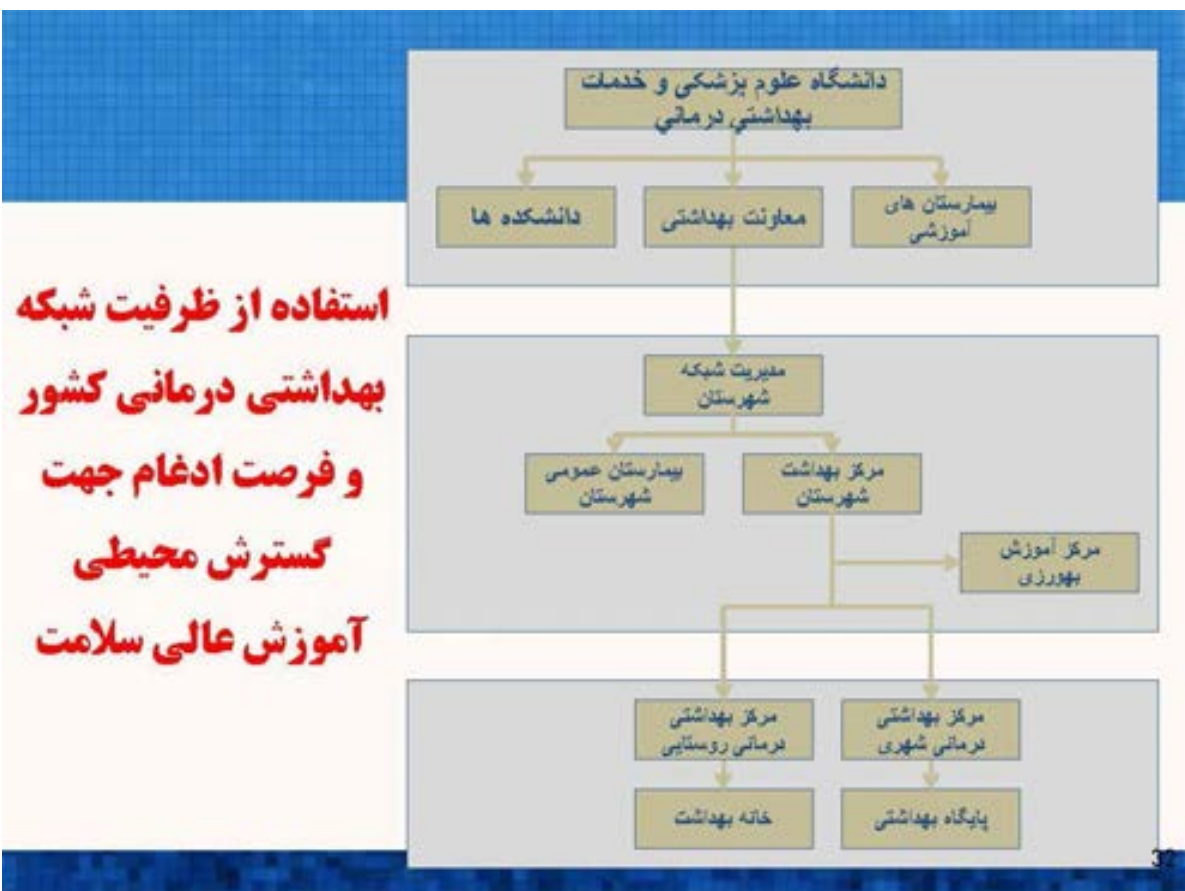

30

ماده ۳: راه اندازی مجتمع های آموزش عالی سلامت و تأمین نیازهای بومی

31

ماده ۴: ساماندهی گسترش محیطی آموزش عالی سلامت بر مبنای آمایش سرزمینی

33

جهت گیری های توسعه آموزش عالی سلامت

- توسعه بر مبنای نیاز و برآورد نیروی انسانی مورد نیاز:
 - توسعه رشته های که مورد نیاز است
 - محدود سازی رشته هایی که بیش از حد توسعه یافته است. توجه به خطرات تربیت بیش از حد نیروی انسانی در بخش سلامت
- توجه ویژه به توسعه محیطی بر اساس تربیت نیروهای ارائه دهنده خدمت بومی
 - هر منطقه قادر باشد اکثریت نیروی غیر تحصیلات تکمیلی خود را تربیت کند
- توجه کافی به توسعه علم و فناوری در کشور در حوزه سلامت
- توجه به هزینه آموزش نیروی انسانی
 - هزینه تربیت نیروی انسانی
 - افزایش هزینه درمان در بستر آموزش
- نسبت دوره های تحصیلات تکمیلی به غیر تکمیلی در کشور و مناطق و دانشگاه ها
 - نگاه به سمت تربیت در مناطق آمایشی بر اساس نیاز بومی در دوره های کاردانی و کارشناسی
 - تربیت دوره های تکمیلی خصوصا در علوم پایه بر مبنای ظرفیتهای ملی
- نسبت تربیت بومی به غیر بومی
- نقش بخش خصوصی و چگونگی تحقق آن در آموزش عالی

سند توسعه (نقشه راه) آموزش عالی سلامت در کشور (سند تفصیلی آمایش سرزمینی آموزش عالی سلامت)

○ برش کشوری

- هفت رشته بالینی
- سایر رشته های عمدتا علوم پایه

○ برش مناطق آمایشی

- هفت رشته بالینی
- سایر رشته های عمدتا علوم پایه
- در سطح برش کشوری با زمان بندی دو نوع خروجی تولید بشود
 - تعریف چارچوب و تصمیم گیری بر مبنای چارچوب بدون وجود برش دقیق مناطق و سهم هر یک از مناطق و یا دانشگاه های آن
 - تعریف چارچوب برش منطقه ای و ارائه نمونه و حتی همکار کارشناس به مناطق آمایشی برای تهیه برش خودشان

35

برآورد واقعی منابع انسانی مورد نیاز بخش سلامت در قالب مناطق آمایشی

- ✓ کارگروهی برای برآورد منابع انسانی حوزه سلامت به منظور تربیت و تأمین آنها، در حوزه معاونت آموزشی تشکیل شده که خروجی این کارگروه در برنامه ریزیهای مختلف حوزه مورد استفاده قرار می گیرد.
- ✓ در آینده نزدیک، کلیه برآوردهای ظرفیت پذیرش مبتنی بر نتایج این مطالعه خواهد بود.

36

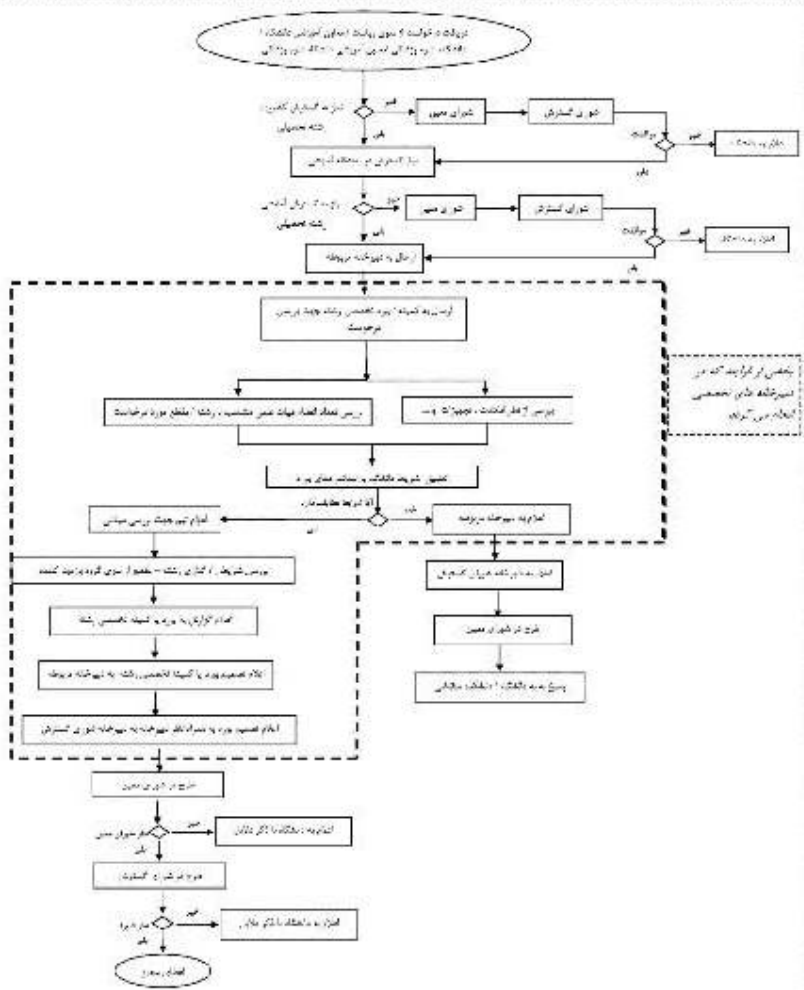
جدول شماره ۱) وضعیت تراز سال پایه (وضعیت کفایت) بر اساس نیاز ۱۴۰۴

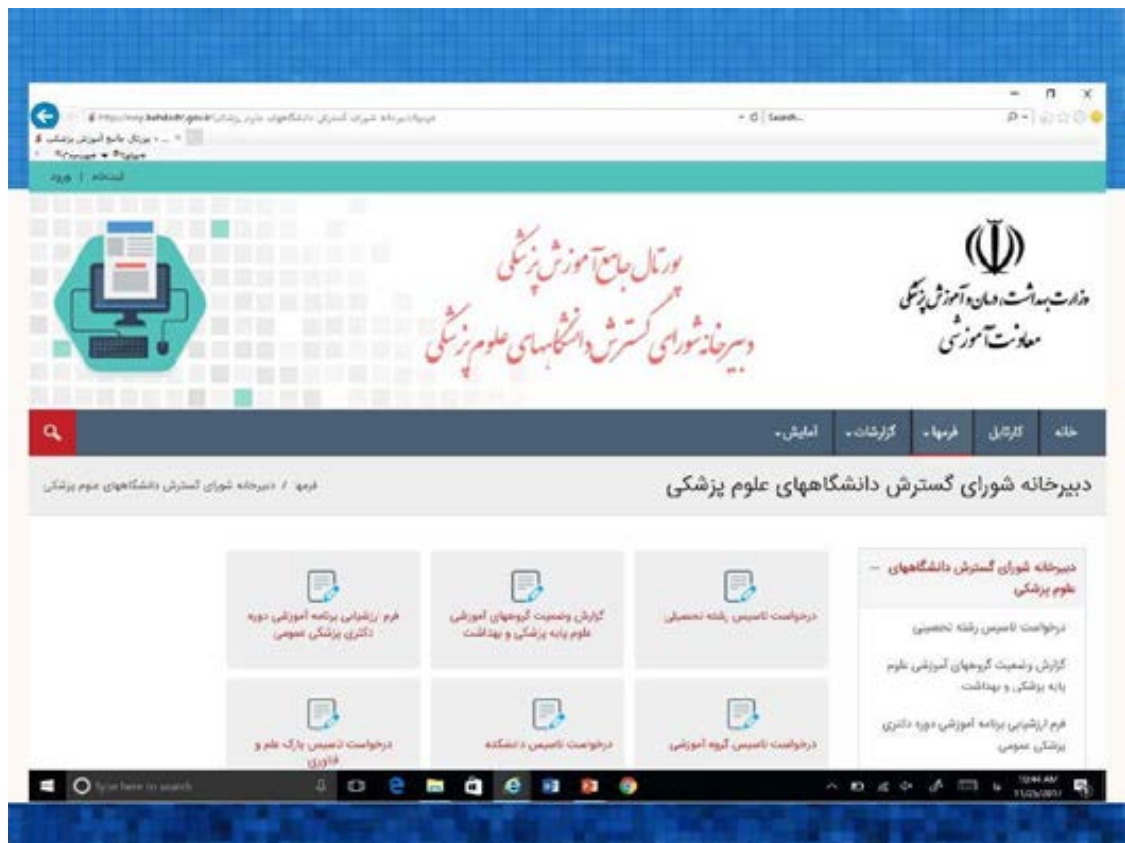
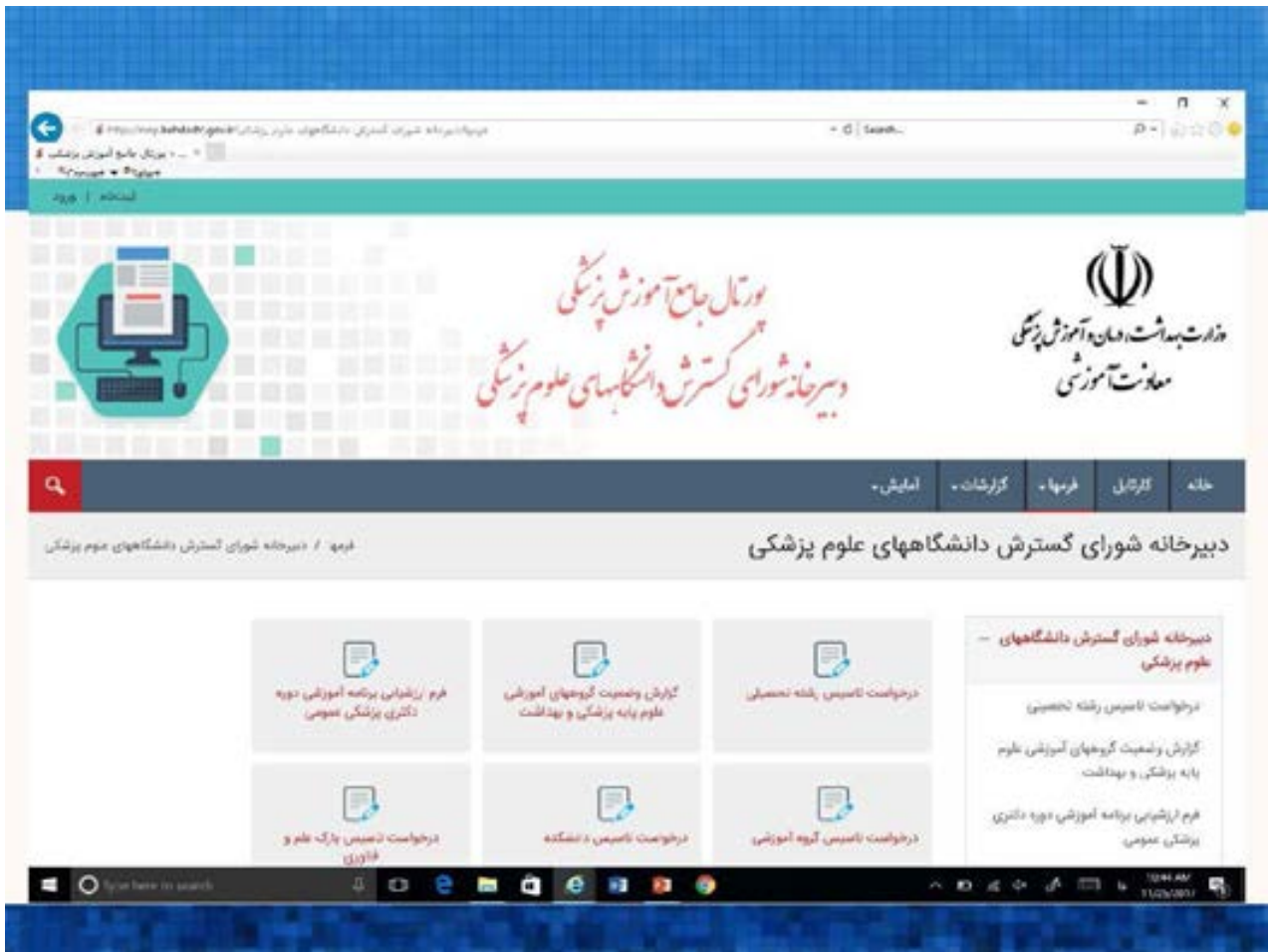
نیاز پزشکان متخصص						نوع تخصص	
نیاز پیش بینی شده ۱۴۰۴			تراز سال پایه (وضعیت کفایت)				Stock سال پایه
محل ارائه علاقه‌دینی	کرمان	مرکز	محل ارائه علاقه‌دینی	دانشگاه کرمان	مرکز تحقیقات		
	1,299	1,841		Surplus	Relative Shortage	1,361	آسب شناسی
5,142	2,784	2,373	Shortage	Shortage	Shortage	1,717	ارتوپدی
1,077	1,299	1,516	Surplus	Balanced	Relative Shortage	1,155	بیماری‌های پوست
8,592	6,496	6,969	Shortage	Shortage	Shortage	4,922	بیماری‌های داخلی
	770	1,221		Surplus	Relative Shortage	960	بیماری‌های عفونی و گرمسیری
4,040	2,969	2,947	Shortage	Shortage	Shortage	1,990	بیماری‌های قلب و عروق
2,591	4,641	4,801	Surplus	Surplus	Surplus	4,619	بیماری‌های کودکان
2,388	1,114	1,543	Shortage	Surplus	Relative Shortage	1,129	بیماری‌های مزه و اعصاب
	4,640	4,208		Shortage	Relative Shortage	3,460	بیهوشی
	306	350		Balanced	Balanced	262	پرستاری
	371	638		Balanced	Relative Shortage	348	پزشکی فیزیکی و توانبخش
	371	433		Balanced	Balanced	307	پزشکی قانونی

جدول شماره ۳ برش سالانه ظرفیت تربیت پزشکان متخصص

نوع تخصص	۱۳۹۴		۱۳۹۵		۱۳۹۶		۱۳۹۷	۱۳۹۸	۱۳۹۹	۱۴۰۰	۱۴۰۱	۱۴۰۲	۱۴۰۳	۱۴۰۴	
	مترکز	کرومات	مترکز	کرومات	مترکز	کرومات									
آسیب شناسی	۱۰۵	۱۰۸	۱۱۵	۹۷			۱۱۲	۱۰۶	۱۱۲	۱۱۳	۲۶	۲۶	۲۳	۵۲	۳۶
ازبهره‌ای	۱۹۰	۱۹۳	۱۲۹	۱۳۶	۲۰۰		۱۳۵	۱۳۵	۱۴۵	۱۴۸	۵۲	۵۸	۶۶	۱۸۵	
بهداری‌های پوست	۷۰	۶۷	۶۳	۶۸	۷۰		۶۶	۶۶	۶۶	۶۱	۶۱	۶۳	۶۳	۷۸	
بهداری‌های داخلی	۵۱۹	۵۰۰	۳۷۹	۵۱۳	۶۰۰		۶۱۷	۶۹۲	۶۹۲	۶۸۶	۳۱۳	۳۱۳	۳۱۳	۱۰۹	۶۱۸
بهداری‌های قلبی و کرونری	۳۰	۳۶	۸۵	۶۱			۳۶	۳۸	۳۶	۳۶	۹	۹	۱۳	۱۶	۳۶
بهداری‌های قلب و عروق	۱۸۳	۱۷۹	۹۱	۱۷۲	۲۵۰		۱۷۲	۱۶۴	۱۶۵	۱۵۹	۲۸	۲۴	۲۴	۵۳	۱۹۳
بهداری‌های تروماتیک	۱۶۹	۱۶۳	۳۱۲	۱۶۷	۱۰۰		۱۶۰	۱۵۹	۱۶۱	۱۵۹	۱۰۲	۱۰۲	۹۶	۵۲	۲۱۷
بهداری‌های مغز و اعصاب	۷۷	۷۶	۹۱	۷۷	۱۵۰		۷۶	۷۶	۷۶	۷۰	۷۳	۷۳	۲۰	۲۲	۵۸
بیهوشی	۱۵۱	۱۵۲	۲۷۹	۱۵۶			۱۵۱	۱۵۵	۱۶۳	۱۶۶	۶۸	۵۷	۶۹	۲۰	۳۲۱
پارامدی	۱۶	۱۶	۲۰	۱۶			۱۶	۱۶	۱۵	۱۵	۵	۳	۳	۳	۲۰
پژشکی فرانس و توانبخشی	۵۷	۵۲	۶۰	۲۹			۲۶	۲۲	۲۰	۳۶	۵	۴	۴	۵	۱۹
پژشکی داخلی	۹	۹	۲۲	۹			۹	۹	۹	۹	۹	۹	۹	۳	۲۵
پژشکی عمومی	۱۳	۱۳	۲۲	۱۲			۱۳	۱۳	۱۳	۱۳	۷	۷	۷	۳	۹
پژشکی زنان	۲۱۱	۲۱۷	۲۰۶	۲۶۳	۱۰۰		۲۶۸	۲۶۰	۲۶۵	۲۸۲	۲۵۹	۲۵۹	۲۵۹	۱۱۱	۵۲۲
طراحی بهداشتی دندانپزشکی و تاسیسات دندانپزشکی	۸۳	۸۰	۷۰	۲۶	۶۰		۸۲	۷۹	۷۷	۷۲	۱۱	۱۱	۱۱	۱۲	۵۵
طراحی مغز و اعصاب	۷۷	۷۲	۶۸	۷۳			۷۰	۶۷	۶۷	۶۷	۵	۵	۵	۱۷	۱۰۷

فرآیند راه اندازی رشته-مقطع

عاده ۵:
مستندسازی و گزارش‌دهی اقدامات

41

مستندسازی بانک اطلاعات مناطق آمایشی

حوزه معاونت آموزشی به منظور تسهیل در دسترسی به اطلاعات مناطق آمایشی اقدام به طراحی نرم افزاری به این منظور نموده است. در این نرم افزار اطلاعات رشته مقاطع تحصیلی، دانشجویان شامل به تحصیل و پذیرفته شده هر منطقه به تفکیک قابل دسترسی است.

42

سفرنامه تحول آموزش؛ دور اول سفر به مناطق آمایشی

در سال گذشته، دور اول سفر معاون آموزشی و مدیران ستادی به کلان مناطق آمایشی انجام شد که گزارش آن در قالب یک مجموعه تقدیم گردیده است.

43

مستندسازی تجارب موفق مناطق آمایشی کشور

44

مستندسازی اقدامات آمایشی در زمینه تحول و نوآوری در آموزش علوم پزشکی

45

مستندسازی به زبان های خارجی

46

تشکیل کمیسیون ملی اعتبار بخشی

در مسیر ارتقای کیفی آموزش عالی سلامت

اعتبار بخشی دانشگاهها و مراکز آموزشی

ارتقای استانداردهای ملی دانشگاههای علوم پزشکی کشور

انواع رای اعمال شده در اولین دور اعتباربخشی موسسه ای در ایران

تعداد	رای صادره	وضعیت انطباق با استانداردهای الزامی و ترجیحی
۱۲	مشروط - با احتیاط - بررسی مجدد ظرف شش ماه	انطباق ۳۵ استاندارد الزامی یا کمتر
۹	تایید مشروط به مدت یک سال (ادامه تایید مشروط به ارزیابی مجدد است)	انطباق ۳۶ تا ۳۷ استاندارد الزامی
۲۹	تایید مشروط به مدت ۲ سال (ادامه تایید مشروط به ارزیابی مجدد است)	انطباق ۳۸ - ۴۱ استاندارد الزامی
۹	تایید به مدت ۲ سال	انطباق ۴۲ استاندارد الزامی

ابلاغ استانداردهای اختصاصی اعتباربخشی آموزشی بیمارستان های آموزشی

50

نتایج ارزیابی مراکز آموزشی درمانی

نتیجه ارزیابی	درصد از امتیاز کل	تعداد مراکز
تایید کامل	۱۰۰	۳
تایید یک ساله	۷۵-۹۹/۹۹	۱۰۴
تایید مشروط یک ساله	۶۰-۹۹/۷۴	۴۹
تایید مشروط ۶ ماهه	۵۰-۹۹/۵۹	۲۵
اخطار آموزشی	<۵۰	۳۳

51

استانداردهای اعتباربخشی مراکز آموزش مداوم

در مسیر ارتقای کیفی آموزش عالی سلامت

- ✓ از دیگر ابعاد مهم آموزش پاسخگو، به روز نگهداشتن دانش و فنون صاحبان حرف پزشکی است که از مجرای برنامه های آموزش مداوم قابل پیاده سازی است.
- ✓ در این راستا، دانشگاههای علوم پزشکی و سایر مراکز آموزشی و پژوهشی به عنوان بازوان حوزه آموزش در این امر درگیر بوده و اقدامات ارزشمندی را انجام داده اند.
- ✓ اما ارتقای کیفیت برگزاری این برنامه ها مستلزم تدوین استانداردهای اعتباربخشی این مراکز است که در قالب بسته آموزش پاسخگو ابلاغ گردیده است.
- ✓ امید است با الگوی واسپاری، ۳۶۰ مرکز آموزش مداوم فعال در کشور مورد اعتباربخشی قرار بگیرند.

52

کلام آخر

- ✓ سند آمایش سرزمینی **بستری کم نظیر برای تحقق تحول** در آموزش علوم پزشکی فراهم نموده است.
- ✓ از جمله مهمترین دستاوردهای سند آمایش سرزمینی آموزش عالی سلامت، **منطقی سازی گسترش دانشگاهها و مراکز آموزش عالی** در حوزه سلامت است.
- ✓ مسلماً برنامه ریزیهای آتی حوزه سلامت برای گسترش دانشگاهها، بر مبنای ضوابط آمایش سرزمینی خواهد بود.
- ✓ حرکت به سمت **مأموریت گرایی در دانشگاههای علوم پزشکی**، یکی از مهمترین دستاوردهای سند آمایش سرزمینی است.
- ✓ خوشبختانه حوزه آموزش وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی به سرعت، **زمینه استقرار سند آمایش** را فراهم نمود.

55

کلام آخر

- ✓ الگوی آمایش، **در سایر حیطه های نظام سلامت** اعم از بهداشت و درمان هم در حال پیاده سازی است.
- ✓ به نظر می رسد الگوی پیاده شده در آموزش عالی سلامت، **برای سایر حوزه های آموزش در کشور** نیز قابل استفاده باشد.
- ✓ نهادهای درگیر در امر آموزش عالی در کشور، **متعدد بوده و محدود به وزارت بهداشت نیست**. لذا مناسب است تا کلیه نهادهای ذی ربط در امر آموزش عالی با **نقشه راهی یکپارچه و از مجرای همکاریهای بین بخشی و تشکیل کنسرسیومهای آموزشی**، زمینه را برای استقرار آمایش سرزمینی در کل حیطه آموزش عالی فراهم نمایند.

56

جلسه اختتامیه این مراسم با جمع بندی پانل ها، نگارش توصیه نامه کنفرانس و تقدیر از سخنرانان و ارائه گواهی نامه شرکت کنندگان به پایان رسید

توصیه‌های کنفرانس ملی ارتقای کیفیت آموزش و یادگیری در نظام آموزشی ایران

آذر ماه 1396، تهران

کنفرانس ملی ارتقای کیفیت آموزش و یادگیری در نظام آموزشی ایران، با همکاری کمیسیون ملی یونسکو و دانشگاه خوارزمی و حمایت وزارت آموزش و پرورش، وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای و با شرکت جمع کثیری از سیاست‌گذاران و برنامه‌ریزان آموزشی، اساتید دانشگاه‌ها، پژوهشگران، کارشناسان، دانشجویان، و نمایندگان انجمن‌های علمی تخصصی و سازمان‌های غیر دولتی مرتبط با حوزه آموزش و یادگیری در آذرماه 1396 در تهران برگزار شد، در این کنفرانس، آخرین دستاوردهای تحقیقاتی و یافته‌های پژوهشی اندیشمندان به صورت هم‌اندیشی و تبادل تجارب و نقد و ارزیابی گفتگوها و برنامه‌ها در چهار پانل تخصصی مطابق با زیرنظام‌های آموزشی کشور ارائه شد. در جلسه اختتامیه کنفرانس، راهکارهای مربوط به کیفیت‌بخشی به آموزش و یادگیری در قالب توصیه‌های کنفرانس مطرح گردید که عبارتند از:

(1) آموزش، امروز بیش از هر زمان دیگر نیازمند توجه به مقوله کیفیت است. زیرا اکنون آموزش ابزار اساسی برای برطرف ساختن چالش‌های قرن بیست و یکم و افزایش مهارت‌ها و ارزش‌های مورد نیاز برای رشد فراگیر، پایدار و هم‌زیستی مسالمت‌آمیز است. بر این اساس، آموزش با کیفیت، برای تحقق اهداف پیشرفت پایدار از جمله رشد اقتصادی و حل معضل بیکاری و ایجاد اشتغال، تولید و مصرف پایدار و کاهش تبعات فاجعه‌بار ناشی از تغییر اقلیم که حیات نسل‌های آینده بشر و سایر موجودات زنده را به طور جدی تهدید می‌کند، نقش به‌سزایی دارد.

(2) کیفیت آموزش یک مقوله چند وجهی و گسترده است. یک نظام آموزشی با کیفیت، مبتنی بر فراگیران با انگیزه، استادان و معلمان حرفه‌ای، تسهیلات مناسب و کافی یادگیری، برنامه‌های درسی مرتبط و به‌روز، فضاهای مناسب یادگیری، مدیریت مشارکتی و ارزیابی واقعی از نتایج یادگیری شامل: دانش، مهارت‌ها و گرایش‌هاست. بر این اساس، نظام‌های آموزشی باید رویکرد جامع‌نگرانه نسبت به بازنگری نظام‌های آموزشی برای دستیابی به نظام‌های آموزشی با کیفیت و پویا داشته باشند.

(3) از آنجائی که معلمان به عنوان عاملان اصلی انتقال اطلاعات به دانش‌آموزان و فراگیران، نقشی اساسی در ارتقای کیفیت آموزشی و اثربخشی یادگیری ایفا می‌کنند اصلاح نظام ارزشیابی و تضمین کیفیت نظام کنونی آموزش ضمن خدمت معلمان و اتخاذ سیاست‌های لازم برای تغییر پارادایم از آموزش معلمان به مدیریت یادگیری (خلق فرصت‌های یادگیری) توصیه می‌شود.

4) از عوامل موثر در عدم توفیق در یادگیری و به ویژه یادگیری باکیفیت، نیازسنجی نادرست در حوزه سرمایه‌گذاری، توزیع نامناسب منابع و عدم نظارت بر استفاده صحیح از منابع و عدم انطباق سیاست‌های آموزشی با بازار کار است که باید در برنامه‌ریزی‌های آینده مورد توجه ویژه قرار گیرند

5) مطالعه جامع و مستمر شاخص‌های کیفی، نظارت و ارزیابی در دوره‌های زمانی معین و در ابعاد استانی، ملی و منطقه‌ای در همه سطوح آموزشی و استقرار نظام تضمین کیفیت و اعتباربخشی در همه زیر نظام‌های آموزشی کشور؛

6) مدیریت جامع و پایدار یادگیری و توسعه نظام‌های سنجش کیفیت جامع و هماهنگ برای یادگیری، و ارزیابی دستاوردهای یادگیری متناسب با آینده‌نگری در نظام آموزش و یادگیری؛

7) نظام‌های آموزشی باید بازنگری لازم را برای پاسخ‌گویی برنامه‌های درسی به نیازهای بازار کار، گسترش دهند و با تقویت برنامه‌های کارآموزی هر چه بیشتر، با تاکید بر مهارت‌های شناختی و غیرشناختی، جوانان را با مهارت‌های نوین مطابق با فناوری‌های جدید در راستای دسترسی به اشتغال پایدار در چارچوب سیاست‌های کلان توسعه ملی آماده سازند. این بدان معنی است که باید نظام‌های آموزشی، پاسخ‌گوی نیازهای مهارتی جوانان در کشور باشند.

8) ارتقای شاخص‌های کمی و کیفی آموزش‌های کاربردی در جامعه و فراهم‌سازی زیربنای مناسب به منظور به‌کارگیری توان دانش‌آموختگان دوره‌های نظری در حل مسائل کاربردی؛

9) ارتقای توسعه علمی، فناوری و نوآوری در محیط‌های یادگیری و به‌کارگیری فناوری اطلاعات و ارتباطات به ویژه سنجش تعامل یادگیرندگان با سیستم‌های فناوری اطلاعات (تعامل یادگیرنده و رایانه) برای تقویت آموزش، انتشار دانش، دسترسی به اطلاعات و یادگیری موثر و ارتقای کیفیت استفاده از فناوری اطلاعات علمی برای پرورش قابلیت‌های مورد نیاز جهان معاصر.

10) عنایت به آموزش کارآفرینی و جهت‌بخشی نظام آموزش و یادگیری برای تربیت منجر به کار آفرینی در کشور.

11) با توجه به اینکه ایجاد نظام مستمر ارزیابی و توسعه منابع انسانی کشور در گروی جمع‌آوری و تولید داده‌های آماری مستمر از منابع انسانی و رصد کردن آن‌هاست، پیشنهاد می‌شود مطالعات تعقیبی و پیمایش مسیر شغلی از وضعیت فعالیت و اشتغال دانش‌آموختگان دوره‌های عالی در سطح دانشگاه‌ها انجام شود.

12) جلب مشارکت بخش غیردولتی در تصمیم‌سازی مرتبط با کلیه زیرنظام‌های آموزش غیررسمی و ترویج نقش انجمن‌های علمی در بسط پژوهش‌های بنیادی، کاربردی و توسعه‌ای و ارتقای کیفیت آموزش.

- 13) ظرفیت‌سازی لازم نهادی جهت ورود هدفمند و هوشمندانه فناوری‌های نوین به کلاس‌های درس و محیط‌های یادگیری و ترویج روش‌های انعطاف‌پذیر یادگیری مادام‌العمر برای یادگیرندگان.
- 14) ایجاد هماهنگی و همگرایی بین آموزش‌های رسمی و غیر رسمی در حوزه اشتغال و کارآموزی و به‌کارگیری معیارهای یکپارچه تضمین کیفیت، ارزیابی نتایج یادگیری و صلاحیت‌های حرفه‌ای.
- 15) توصیه شد یونسکو تلاش خود را در زمینه انتقال تجارب و دستاوردهای کشورهای شمال به جنوب خصوصا در زمینه متدولوژی‌ها و ابزارهای سنجش و ارزیابی آموزشی با تاکید بر دستاوردهای یادگیری و با احترام گذاردن به مبانی و ارزش‌های بومی و فرهنگی و ساختارهای ملی آموزشی آن‌ها تقویت کند.
- 15) پیشنهاد شد در سال‌های بعدی این کنفرانس به صورت بین‌المللی در دانشگاه خوارزمی به مشارکت سایر دانشگاه‌ها و چهار زیرنظام آموزشی، برنامه‌ریزی و اجرا گردد.
- 16) پیشنهاد شد در برگزاری کنفرانس برای سال‌های آینده، علاوه بر چهار زیرنظام آموزشی، زیر نظام آموزش و بالندگی کارکنان در سازمان‌های تجاری، صنعتی و خدماتی نیز اضافه شود.
- 17) شرکت کنندگان در کنفرانس از میزبانی شایسته و صمیمانه دانشگاه خوارزمی و در برنامه‌ریزی و برگزاری موفق کنفرانس صمیمانه تشکر و قدردانی می‌نمایند.
- 18) برگزاری چنین هم‌اندیشی‌هایی مستلزم احساس مسئولیت تمام اندیشه‌ورزان از جمله اعضای هیأت علمی، مدیران، سیاست‌گذاران، برنامه‌ریزان و سایر دست‌اندرکاران نسبت به کیفیت و کوشش مداوم برای ارتقای آن است.
- 19) در این نشست تأکید گردید دبیرخانه دائمی کنفرانس ملی ارتقای کیفیت آموزش و یادگیری در نظام آموزشی ایران در دانشگاه خوارزمی تشکیل شود.

ضمائم

فهرست اعضای شورای سیاستگذاری کنفرانس:

- دکتر محمدعلی سبحان اللهی، رئیس دانشگاه خوارزمی (رئیس کنفرانس)
- دکتر سعداله نصیری قیداری، دبیرکل کمیسیون ملی یونسکو (رئیس شورای سیاستگذاری)
- دکتر بیژن عبدالهیی، رئیس پردیس بین الملل و دانشیار دانشگاه خوارزمی (دبیر علمی کنفرانس)
- دکتر غلامرضا کریمی، مدیر همکاری های علمی و بین المللی دانشگاه خوارزمی (مدیر اجرائی کنفرانس)
- دکتر محدثه محب حسینی، مدیر بخش آموزش کمیسیون ملی یونسکو (دبیر شورای سیاستگذاری)
- مهندس علی زرافشان، معاون آموزش متوسطه وزارت آموزش و پرورش
- دکتر حمید اکبری، قائم مقام معاون آموزشی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
- دکتر سلیمان پاک سرشت، معاون وزیر و رئیس سازمان آموزش فنی و حرفه ای
- دکتر سعدان ذکائی، رئیس مرکز نظارت و ارزیابی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری
- حمیدرضا ثابت نژاد، معاون پژوهش و فناوری سازمان آموزش فنی و حرفه ای

اعضای کمیته علمی کنفرانس :

- دکتر محمود مهر محمدی، استاد دانشگاه تربیت مدرس
- دکتر عبدالرحیم نوه ابراهیم، استاد دانشگاه خوارزمی
- دکتر یداله مهر علیزاده، استاد دانشگاه شهید چمران اهواز
- دکتر حمید رضا آراسته، استاد دانشگاه خوارزمی
- دکتر بیژن عبداللهی، رئیس پردیس بین الملل و دانشیار دانشگاه خوارزمی (دبیر علمی کنفرانس)
- دکتر محدثه محب حسینی، مدیر بخش آموزش کمیسیون ملی یونسکو
- دکتر عظیم محبی، معاون دفتر آموزش دوره اول متوسطه وزارت آموزش و پرورش
- دکتر محمد رضا نیستانی، مدیر مرکز نظارت، ارزیابی و تضمین کیفیت آموزش عالی
- دکتر علیرضا طاهر پور شلمانی، مدیر کل دفتر نظارت، بهسازی و هدایت شغلی سازمان آموزش فنی و حرفه ای
- دکتر حمید رضا ایزد بخش، مدیر مرکز نظارت و ارزیابی عملکرد دانشگاه خوارزمی
- دکتر عظیم میرزازاده، رئیس مرکز مطالعات و توسعه آموزش پزشکی
- دکتر اکبر فتوحی، دبیر شورای گسترش دانشگاههای پزشکی
- دکتر ابراهیم طلائی، استاد دانشگاه تربیت مدرس
- دکتر مسعود کبیری ، مدیر داده پردازی مرکز ملی مطالعات تیمز و پرلز وزارت آموزش و پرورش
- دکتر مسعود گرامی پور، دانشگاه خوارزمی
- دکتر محمود امانی طهرانی ، مدیر کل دفتر تالیف کتابهای درسی ابتدائی و متوسطه نظری وزارت آموزش و پرورش
- آقای رضا باجولوند، مدیر کل دفتر پژوهش و برنامه ریزی سازمان آموزش فنی و حرفه ای
- دکتر حسن رضا زین آبادی، دانشگاه خوارزمی